БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 115 (18.293). ● Душанба, 1982 йил 17 май ● Баҳоси 3 тийин.

Бугун Тошкентда Ўзбекистон ўқитувчиларининг олтинчи съезди очилади

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ОЛТИНЧИ СЪЕЗДИГА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети республика ўқитувчиларининг олтинчи съездининг делегатларини, халқ маорифи ходимларининг кўп минг кишилик отрядини қизғин ва самимий табриклайдилар.

Ўзбекистон ўқитувчиларининг олтинчи съезди шонли бир пайтда, барча совет кишилари каби республика меҳнаткашлари ҳам КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш, ўн биринчи беш йиллик улуғвор режаларини бажариш учун бор ғайрат-шижоат билан астойдил курашаётган, СССР ташкил топганлигининг 60 йиллиги шарафига муносиб равишда вахтада турган бир даврда ўтмоқда. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг яқинда Тошкент шаҳрига келиб, Ўзбекистонга Ватанимизнинг юксак мукофоти — Ленин орденини топширганлиги республика олдига янги улуғвор вазифаларни қўйганлиги республикамиз меҳнаткашларининг кучларига катта куч қўшди.

Шонли ўқитувчилар — ёш авлоднинг мураббийлари коммунистик қурилиш умумхалқ ишига, партиянинг улуғвор режаларини бажаришга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Бизнинг мамлакатимизда ўқитувчилар чинакам оталарча меҳр-муҳаббат ва иззат-ҳурмат билан қуршаб олинган. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, Ленин мактабининг ишларини доимо диққат марказида тутиб келмоқда. Ҳозирги замоннинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, халқлар тинчлиги ва бахт-саодати учун оташин курашчи ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси коммунизм бинокорлари учун ўринбосарларини мураббийлари тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Халқ ўқитувчисининг ленинча муносабат жамиятимизнинг кадрлари билан катта партиявий тарбиялаш ишларига бир бирига узвий равишда боғлаб, ёшларни тарбиялашда педагогик обрў-эътибори ва ролини янада ошириш хизмат қилади.

Ўзбекистон халқ маорифи ходимлари партия ва ҳукуматнинг ана шу ғамхўрлигига жавобан ёшларни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги ютуқларни мустаҳкамламоқда. Улар Ленин номидаги Ўзбекистон умумтаълим мактаби олдига қўйилган вазифаларни ҳал этиш учун ижодий меҳнат қилмоқдалар.

Ҳозирги вақтда бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистон ССРда ҳам ўқувчи ёшларнинг ҳаммаси ўрта маълумот олмоқда. Ўқув жараёнининг самарадорлиги ошди, мактабнинг таълим ва тарбия функциялари анча ортди. Мактаб ўқувчиларнинг илмий дунёқараши билан, чуқур ва мустаҳкам билимлар билан қуроллантирмоқда. Ёшларда ижтимоий фаоллик шаклланмоқда. Мактабни битирганлар, жамоатчилик ўрта ва олий ўқув юртларига кириб, бир неча йилдан кейин халқ хўжалигида ва мамлакатда катта ўрин эгалламоқда. Совет халқи ҳаётида ўрта мактабнинг роли ва аҳамияти ортиб бормоқда. Янги мактаблар қурилмоқда, ўқитувчи педагогларнинг янги муваффақиятларга эришдилар.

Халқ маорифи ходимлари олдида кўплаб вазифалар турибди. Бу вазифалар КПСС XXVI съездида, «Бутунги асосий ваъда билан белгилаб берилган. КПСС XXVI съезди, ... мактабда ўқитиш, ... ишлаб чиқариш ва ахлоқий тарбия ишлари сифатини оширишни, ... ўқувчиларни меҳнатга тайёрлашни, ... ўзбек тилини ўрганишни ... халқнинг ижтимоий фойдали меҳнатга тайёрлаш ишларини яхшилашни қўйди.

Умумий ўрта таълимни, ўқув-тарбия жараёнини, ёшларни тарбиялаш форма ва методларини мунтазам такомиллаштириш, бизнинг ўринбосарларимизнинг илмий бурчи ҳисобланади, маркс-ленинча дунёқарашни камол топтириш, мана шу талабларнинг ҳаммасини ёш ўқувчилар онгига етказиш, илмий билимлар ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялаш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам беради. Ҳар бир ўқитувчи ўз ишига ижодий ёндашиши, коммунистик ахлоқ ва одоб руҳида тарбиялаш, социализм жамиятининг тала-бхтиёжларини ёдга олиши зарур.

Мактаб олдига қўйилган вазифаларни бажариш муваффақияти дастлаб ўқитувчига, унинг гоявий етуклиги, билими, педагогик маҳоратига, ҳаётдан актив ҳаётий позицияга боғлиқдир. Коммунизмнинг ёш бинокорларини тарбиялашда бирор янгиликни ҳар бир ўқитувчи ўз ижодий маҳоратини муттасил ошириб бориши, бутун ҳаётини ана шу ёшларга ўрнак бўлиши керак.

Мактаб ўқувчиси ғамхўрлик қилиш умумхалқ ишидир. Шу боисдан ҳам партия ташкилотлари, халқ депутатлари Советлари, касаба союзлари, комсомол, оталиқ қилувчи корхоналарнинг коллективлари, ижодий союзлар республикамиз бутун жамоатчилиги бўлган ёшлар ва мактаб ишига ҳар томонлама ёрдам беришлари керак.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика ўқитувчиларининг олтинчи съездининг муваффақиятли ишлашини тилаб, барча ўқитувчилар ва халқ маорифи ходимлари партия билан халқ ўзларининг бутун билими, тажрибаси ва куч-ғайратини КПСС XXVI съезди қарорларини муваффақиятли бажаришга, ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш олижаноб ишига сарфлайверади, деб қатъий ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Республикамиз ўқитувчиларининг энг илғор намояндалари ўз анжуманларига йиғилдилар. Суратда: Ўзбекистон ўқитувчилари VI съезди делегатларидан бир группаси. Р. Альбеков фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ҚУРИЛИШЛАРИДА

ШЎРТОН ГАЗИ—ТОШКЕНТГА

«Средазнефтегазстрой» трестида ишлаган кўпчилик харҳчилар барпо этилган бўлиб, бу шаҳарчиларда экскаваторчилар, бульдозерчилар, қувур етказувчилар, изоляровка қилувчилар ишлаб кирмоқдалар. Улар оз эмас, кўп эмас —140 километр ортиқ масофани босиб ўтишлари керак. Ўзбекистоннинг янги газ қувурини ўтказишга ҳам худди шунча келади. Бугаз қувури орқали республиканинг асосий саноат маркази — Тошкент ва Тошкент областининг корхоналарига ҳар йили олти миллиард кубометр арзон табиий ёқилғи — Шўртон дашти газидан етказилади.

Магистраль Шўртан гази ўтган йили ётиб келган Сирдарё ГРЭСидан бошланиб ўтказила бошланган. Қурилишни жадаллаштириш мақсадида иккита отряд ташкил этилган бўлиб, бу отрядлар ер қазувчи ва қувур ётқизувчи, худди шу техника билан таъминланган. Биринчи отряд Сирдарё ГРЭСидан бошланиб олти километрга етадиган участка қурилишини олиб бормоқда. Бу ерда ўн тўрт километрдан ортиқ қувур траншеяларга ётқизилди. Махсус полигонда эса янги кўп километрли қувурлар тизмаси пайванд қилинади. Бахабат шатакчи машиналар пайванд қилинган қувурларни магистралга етказиб бермоқдалар. 70 километрлик масофани Тошкентгача бўлган иккинчи участкада 17,5 километр қувур ётқизилди.

Қурувчилар олдида жуда кўп тўсиқлар турибди. Улар Эски Сирдарё ва Чирчиқ дарёлари, Сирдарё ва Чирчиқ каби йирик дарёлардан босиб ўтишлари зарур. Газ қувурининг шу ҳам ўта мураккаблиги билан ажралиб туради. Шўртон гази бир метрдан ортиқ диаметрли пўлат қувурлардан ўтади. Шунинг учун ҳам металлни занглашдан ҳимоя қилувчи алоҳида воситалар яратилмоқда.

Магистраль графикдан муддатидан олдин қуриб, келгуси йилдаёқ ишга туширилиши зарур қилинди. Ниҳоятда юқори босимли газ Тошкент ГРЭСининг олов қозонларида, Оҳангарон ва Бекобод цемент комбинатининг хумдонларида, пойтахт областининг бошқа корхоналарида аланга олади.

А. СКОРОБОГАТОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ҲАР ТУП НИҲОЛ АРДОҚДА

Хўжайли районидаги Ленин номли колхоз пахтачиликда Қорақалпоғистон автоном республикасининг илғор тажриба мактаби бўлиб қолди. Хўжалик пахтакорлари бу йил гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар. Бунинг учун нималар қилиняпти? Катта майдонларда текис кўкарган ниҳоллар комплекс парваришдан чиқариляпти. Яганалаш кун сайин кучайтирилаётир. Ҳар гектар майдонда 135—140 минг туп соғлом кўчат бўлишини таъминлаш дала меҳнатчиларининг шарафли ишига айланди. Яганалашнинг сифатли бажарилиши устидан мутахассислар, бригада бошлиқлари мунтазам назорат олиб боришяпти.

Механизаторлар культивацияни кучайтиряптилар. Ҳар бир чопиқ трактори билан кунига 5—6 гектар майдонга сифатли ишлов берилмоқда. Айни кезда ниҳоллар нотекис чиққан карталарга чигит суви берилаётир. Ер етилиши билан кенг қамровли культивация ўтказилиб, ўсимликнинг ривожланишига қулай шароитлар яратиляпти. Хўжаликдаги барча техника воситалари дала ишларига тўла сафарбар этилди.

Олтмиш беш центнерчилик ҳаракатининг ташаббускори Қўчқор Мамутов бригадасида ҳар гектар ерга 20 тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Натижада тупроқ қатламн яхши қизиб, ниҳоллар авж оляпти. Бу метод барча бригадаларда жорий этилди. Бегона ўтлар илдизи билан бутунлай йўқотилди. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши таъсирчан чоралар кўрилмоқда. Парваришни янада кучайтириш мақсадида бекор турган чопиқ тракторлари, культиваторлар ва бошқа техника воситалари қайта тикланиб, ишга туширилди.

Карталарнинг четлари, ариқлар ёқасидаги, дарахтларнинг остидаги ниҳолларни қўшимча парваришлашга алоҳида эътибор берилляпти. Сифат комиссиясининг аъзолари барча бригадаларда талабчанликни оширишяпти. Бир сўз билан айтганда, хўжаликда 60 центнерлик ҳосилга мустаҳкам замин яратиляпти, юз берган табиий қийинчиликлар бартараф этилмоқда.

Яқинда Ленин номли колхозда ўтказилган кўргазмали семинарда Шуманай, Ленинобод, Қўнғирот ва бошқа қатор районларнинг вакиллари иштирок этиб, бой тажрибаларни ўртоқлашадилар. Айни вақтда парваришни янада кучайтиришга қаратилган оператив тадбирлар белгиладилар. Автоном республиканинг 410 минг тонналик «оқ олтин»и учун кураш қизғин тус олди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУАЛЛИМ

МИРМУҲСИН,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

(ЁШ ҚИШЛОҚ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ТИЛИДАН)

Тошкентга келганда, тунми ё саҳар,
Устоз, Сизни кўрмоқ фахрли ишим.
Қалай, бардаммисиз, қадрдон кишим!
Туғилган уйимиз қадар мўътабар,
Бўлганди меҳмондўст хонадонингиз...
Қошда йўп қуруми, кирамиз, бирдан
Креслодан туриб, қучасиз хурсанд...
Айвончада қолар чамадонимиз.
Муҳтарам муаллим! Баъзан районда
Учрашамиз бизлар — шогирдларингиз:
Исми-шарифингиз ҳар маҳал жонда,
Биргасиз биз билан ҳар вақт ўзингиз.
Балоғат камарин таққунча фарзанд
Ота соқолига инар оқ қиров.
Қаноатланди фикр Сиз берган фандан,
Бизлар парвоз этдик, тўсолмас ҳеч ғов!
Илм йўли, дердингиз, машаққатли йўл,
Игна билан кудуқ қазмоқ билан тенг.
Узатдингиз бизга оталарча қўл,
Жиддий ишга тушдик биз шимариб енг.
Баъзан хатомизни синов онида
Тўғрилаб, қайтадан айтдингиз бир-бир.
Чуқур кўзларингиз ён томонида,
Хийла бўртиб кетар эди кўк томир.
Етмишдан ошдингиз. Баъзан мункиллаб,
Толиб қолардингиз лекция чоғи.
Юртимиз ишқида тепар эди қалб,
Шунинг-чун ҳам ўсди илмимиз боғи.
Узоқ йиллар ўтар, биз ҳам қарирмиз,
«Шам каби нур сочиб тугамоқ»... зўр бахт.
Дилда азиз номни сақлаб биз ҳар вақт,
Узоқ авлодларга элтамиз шаксиз.
Бу улуғ айёмда Сизни бир кўриб
Чиқмоқлик қандай соз, муҳтарам падар.
Ҳамон у бароқ қош остида кулиб,
Қарайди узоқни кўролган кўзлар...
Сизни кўриб чиқмоқ шодлик нақадар.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Норин районидаги Калинин номли колхоз чорвадорлари дастлабки муваффақиятга эришдилар. Тайёрлов пунктларига 63 тонна ўрнига 64,4 тонна гўшт етказиб берилиб, йиллик план муддатидан илгари бажарилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 23,4 тонна кўпдир.

Колхоз чорвадорлари бу муваффақиятга қорамолларни бўрдоқига боқиш эвазига эришдилар.

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилган ташаббускор Тошкент райони чорвадорлари ярим йиллик гўшт тайёрлаш планини бажардилар. Қабул пунктларига 692 тонна бўрдоқи гўшти етказиб берилди. Гўштга топширилган ҳар бош қорамол 460 килограмм тош босди.

Бу муваффақиятга Навоий номли, «Ленин йўли», Охунбобоев номли, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Ильич номли колхозларнинг чорвадорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

СЕНАЖ БОСТИРИЛЯПТИ

Мирзачўл районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг Таваккал Муҳаммадқулов бошлиқ бригада аъзолари озуқабоп экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар. Куни кеча бу ерда сенаж бостиришга киришилди. Бригадада бу йил минг тонна сенаж бостириш мўлжалланмоқда. Минг бош қорамолга эга бўлган совхоз чорвадорлари мўл озуқа базаси яратиш мақсадида мавжуд 380 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 200 центнердан хашак олиш шиорини ўртага ташладилар.

Н. МИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САЙЛОВ ОЛДИДАН

ХАЛҚ ВАКИЛЛАРИ

Республика меҳнат коллективларининг сайловолди йиғилиши маҳаллий Советлар депутатлигига, халқ судьялигига номзодлар кўрсатишни давом эттирмоқда.

Тошкент район марказий касалхонасининг бош врачи Раҳмат Ҳамидов Тошкент область Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этилди.

Самарқанд областидаги Улуғбек номли совхознинг ёш ишчиси, комсомол қиз Адолат Раҳмоновна Маматова бултур ҳар қути қурт уруғидан 85 килограммдан пилла олган эди. Бу йил у ҳар қути қурт уруғидан ўтган йилдагига нисбатан ўн беш килограмм кўп пилла олиш юзасидан ўз зиммасига оширилган мажбурият қабул қилди. Совхоз йиғилиши илғор ишчи, актив жамоатчи А. Маматовани Самарқанд область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида бир овоздан қарор қабул қилди.

Фрунзе районидаги Жданов номли совхоз деҳқонлари шу хўжаликнинг илғор пахтачилик бригадаси бошлиғи Бурхонжон Абдураҳмоновни Фарғона область Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатдилар.

Район босмахонасининг печатниги Аҳмад Акрамов Бойсун шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этилди.

Навоий корхоналарининг меҳнат коллективлари 11-қурилиш-монтаж бошқармасининг сувоқчиси Гулжира Аркадьевна Собировани, «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари Леонид Васильевич Вилецскийни Навоий шаҳар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Бухоро шаҳар телеграфининг коллективи смена бошлиғи Меҳри Абдуллаевна Ҳамроевани Бухоро шаҳар Файзулла Хўжаев район Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этди.

Андижон область, Жалақудуқ районидаги «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси Махпират Ҳожиматова Бештол қишлоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

Жиззах областидаги 111-Фориш автотранспорт корхонаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг коллективи Фориш район судининг раиси, коммунист Ўмсун Остонованн шу район суди халқ судьялигига номзод қилиб тавсия этди. «Джизакстрой» бирлашмасига қарашли 63-механизациялашган кўчма колоннанинг ҳамда Фориш районидаги Карл Маркс номли, «Чимқўрғон» совхозларининг коллективлари бу қарорни қўллаб-қувватладилар.

(ЎзТАГ).

АЪЛО СИФАТ БИЛАН

Сурхон воҳасининг ипак пахта усталари ҳақида гап кетса, davraларда ҳам, катта-катта йиғинларда ҳам «Москва» колхози пешқадам хўжалик сифатида тилга олинади. Бу бежиз эмас. Москваликлар областда биринчилардан бўлиб ингичка толали пахта етиштиришга киришишган. Шундан бери мўл ва сифатли пахта етиштириш борасида область хўжаликлари ичида карвонбошилик қилишмоқда.

— Хўжалигимизда барча агротехник тадбирларни ўз вақтида аъло сифат билан бажариш яхши анъанага айланган, — дейди колхоз бош агрономи Я. Холбоев.— Ҳосил тақдири ўз қўлимизда. Ердан, ўғит, сув ва бошқа ресурслардан қанчалик тўғри фойдаланилса хирмонимиз шунчалик баракали бўлади. Пахтакор йил — ўн икки ой далада. У қишда баҳорни, баҳорда кузни ўйлайди.

Хўжалигимизда бу йил дала ишлари барвақт бошлаб юборилди. 2312 гектар ерга чигитни олти иш кунида экдик. 1870 гектар майдонда чигит пуштага экилди. Аммо барча иш осонликча бўлди, дейиш қийин. Экишдан озгина фурсат ўтгач, кунлар бирдан исиб кетди. Натижада ердан нам қочиб, баъзи майдонларда кўчат униб чиқиши кечикди. Бундай майдонларни дарҳол аниқлаб, 500 гектар ерга чигит суви бердик. Бу тадбирлар туфайли барча майдонлардаги ғўза ниҳолларини бир текис ундириб олишга эришдик.

Ҳозир колхоз далаларидаги баравж ғўзалар кўзни қувонтиради. Хўжаликда ғўзаларни яганалаш ва ниҳолларга биринчи комплекс ишлов бериш тугалланди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга учинчи Ленин орденини топшириш чоғида сўзлаган нутқида пахтакорлар пахта навини яхшилаш ҳақида жиддийроқ ўйлашлари лозимлигини таъкидлаган эди. Бу вазифа «Москва» колхозининг заршунослари учун муҳим ишга айланди. Пахта сифатини яхшилаш бўйича аниқ тадбирлар тузилиб, унда ички резерв ва имкониятлардан янада тўлиқ фойдаланиш, ҳосилдорликни ошириш билан аъло нав пахта етиштириш масалалари ўз ифодасини топган.

Хўжаликнинг қуёш қалбли деҳқонлари бу йил она-Ватанга 12500 тонна аъло навли ипак пахта армуғон этиш ишқи билан ижодий меҳнат қилишмоқда.

Н. ҚУРБОНОВ,
Тошкент Олий партия мактабининг тингловчиси.

ДУРКУН ҒЎЗАЛАР

Навоий области хўжаликларида чигит ўтган йилдагига қараганда анча барвақт экилиб, бир текис ундириб олинди. Ҳозир асосий эътибор ҳамма майдонларда бир текис униб чиққан ғўзаларни сифатли яганалаш, ғўза қатор ораларига комплекс ишлов беришни илғор агротехника қоидалари асосида ўтказишга қаратилмоқда.

Яшил пайкалларга культиваторлар киритилиб ниҳоллар уюшқоқлик билан парвариш қилинмоқда. Навоий районидаги «Қизил Октябрь» колхозида дастлабки куни 6 та, ундан кейин 20 та культиватор далага киритилган бўлса, эндиликда 30 та культиватор тўла қувват билан ишлатиляпти. Ғайбулла Бўтаев, Нарзулла Орипов, Соҳиб Ғойипов ўртоқлар бошлиқ 60 центнерчи бригадалар ғўза парваришида юқори суръат ва аъло сифатга эришмоқдалар.

Райондаги «Нарпай» ва «Зарафшон» совхозларида культивация билан бир қаторда ғўзалар маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантириляпти. «Зарафшон» совхозининг 60 центнерчилик ташаббусига қўшилган ўндан ошиқ бригадаси даласига эса Сифат белгиси берилди.

Навбаҳор районидаги «Гигант» совхози, Қизилтепа районидаги Ульянов номли, «Ёш ленинчи», «Партия XXII съезди» ва Ленин номли колхозларнинг пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан гектар бошига 5—6 центнер кўтаришга аҳд қилишиб, ғўза парваришини кун сайин авж олдирмоқдалар.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Шу куннинг мавзуида

ПИЧАН ЎРИМИ СУРЪАТИНИ ОШИРАЙЛИК

Яқинда матбуотда эълон қилинган КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «1982 йилда ҳосил ўримини ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни ҳамда 1982—1983 йил даврида чорва қишловини муваффақиятли ўтказишни таъминлашга доир қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги қарорида ўрим-йиғим мавсумида ҳар бир хўжаликда гўшт ва сут маҳсулотлари тайёрлашни кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаш ва уни амалга ошириш таклиф этилди. Шунингдек, қарорда асосий диққат-эътиборни қорамолларни узлуксиз ширали озуқа билан таъминлаш, ҳар бир совхоз ва колхоздаги яйловлардан самарали фойдаланишга қаратиш зарурлиги уқтирилди.

Шунга биноан белгиланган тадбирлар республикамизнинг аксарият колхоз ва совхозларида муваффақиятли амалга оширилмоқда. Чорвачиликни озуқа билан таъминлашни хўжаликларнинг ўзида ташкил этиш юзасидан аниқ чоралар кўриляпти. 556 минг гектардан ортиқ майдонга озуқабоп экинлар ва маккажўхори экиш асосан тугалланди. Дон, силос ва кўк озуқа, илдиз-мева, беда экинларини парвариш қилиш авж олдириб юборилди. Озуқа етиштирадиган бригада ва звенолар комплектланди, уларга техника ва транспорт воситалари етказиб берилди.

Республикамизнинг колхозлари, совхозлари ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарида амалдаги йилда 7,5 миллион тонна дағал хашак, шу жумладан 2 миллион 650 минг тонна пичан, 4,3 миллион тонна силос жамғариш, 215 минг тонна ўт талқони тайёрлаш, шунингдек, озуқа тайёрлашда илғор технологияни жорий этиш ҳисобига уларнинг сифатини яхшилаш кўзда тутилмоқда.

Бу йилги об-ҳаво шароити озуқа экинлари ҳамда табиий ўтларнинг гуркираб ўсишига имкон бермаяпти. Шу боисдан хўжаликлар чорвачиликни озуқа билан тўлиқ таъминлашга бедани 6—7 марта ўриб олиш ҳисобига эришишлари даркор.

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг шу йил 10 майдаги маълумотига кўра республикамиздаги жами бедазорларнинг ярмида, яъни 139 минг гектар майдонда биринчи ўрим тугалланди. 250 минг тонна беда пичани жамғарилди, 309 минг тонна сенаж тайёрланди. Сурхондарё области хўжаликларида беданинг биринчи ўрими уюшқоқлик билан ўтказилди, ҳамда иккинчи ўримга тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Қашқадарё, Бухоро, Сирдарё, Андижон, Наманган областларининг колхоз ва совхозларида ҳам деярли барча майдонлардаги беда йиғиб олинди.

Бироқ, кўпгина область ва районларда ҳанузгача беда ўрим-йиғимининг суръати жуда паст. Жиззах, Наманган, Фарғона, Самарқанд областларидаги беда майдонларининг ярми ҳам ўриб олинмаган. Айниқса, бу йилги шароитда беда ўрим-йиғимини чўзиб юборишга йўл қўйиш мумкин эмас. Қисқа фурсатда жами майдонлардаги бедани ўриб олишга ҳамда уни ҳар 20—25 кунда қайта ўримга тайёрлашга эришиш учун барча чора ва тадбирларни кўриш даркор.

Чорва маҳсулотлари тайёрлашни жадал ривожлантириш ва концентрациялашган озуқадан тежамли фойдаланишда қорамол ва паррандаларни асосан ўт талқони ҳисобига витаминли озуқа билан таъминлаш катта роль ўйнайди. Бироқ, кўпгина областларда ўт талқони тайёрлашга ҳанузгача киришилгани йўқ, мавжуд техникалар эса ремонт қилинмаган. Шу аҳволни тузатиш учун беданинг ҳар бир ўрим-йиғимида АВМ, ОТМ ва бошқа машиналарни унумли ишлатишга эришиш даркор. Бу ишни муваффақиятли амалга ошириш «Узгоскомсельхозтехника»нинг жойлардаги бўлинмаларига боғлиқдир. Улар хўжаликлардаги барча агрегатларнинг юқори унум билан ишлаши учун техник хизмат кўрсатишни янада яхшилашлари лозим.

Бу йилги шароитда ҳар бир хўжаликда етарли миқдорда озуқа тайёрлаш учун барча резерв ва имкониятларни ишга солиш зарур.

Етарли миқдорда юқори сифатли озуқа тайёрлаш учун ўрим-йиғим ишлари устидан партия назоратини кучайтириш, хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанликни ошириш даркор. Чорвачиликни озуқа билан тўлиқ таъминламаган бирорта хўжалик қолмасин. Ҳозир асосий гап ана шу ҳақда бормоқда. Бу чорвачиликни янада ривожлантириш учун пухта пойдевор қўйишнинг асосий шартидир.

КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга

КОММУНИЗМ ДАРСХОНАСИ

СЎЗ — СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИГА

ЧУҚУР БИЛИМ

Районимиз маорифчилари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорлари асосида мактаблар, болалар боғчалари ва мактабдан ташқари муассасалар фаолиятини янада такомиллаштириш юзасидан катта ишларни амалга оширмоқдалар.

Барча ўрта мактаблар ўқув-техника воситалари билан тўла таъмин этилган, уларда дарсларни кабинет системасида олиб боряпмиз. «Ёш ленинчи» газетаси номли 6-ўрта мактаб ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Ш. Эшматов, Охунбобоев номли 11-ўрта мактабнинг физика ўқитувчиси Т. Бўронов, А. С. Пушкин номли 1-ўрта мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси А. Абдураҳмонов каби илғор педагогларнинг иш тажрибалари мактабларда кенг ёйилмоқда.

Бизда мактаблар тармоғи йил сайин кенгаймоқда. Ёш авлоднинг меҳнат тарбиясига алоҳида аҳамият беряпмиз. Уларга касб-ҳунар ўргатиш ишлари яхши ташкил этилган.

Мактабларда педагоглар ташаббуси билан турли кечалар, учрашувлар ўтказиб борилади. Китобхонлар конференцияси ўтказиш анъанага айланиб қолган. Бундай тадбирлар ёш авлод тарбиясида муҳим аҳамият касб этади.

Ҳозир районимизда болалар боғчаларига меҳнаткашлар фарзандларининг 86 фоизи жалб этилган. Кичкинтойлар тажрибали моҳир мураббийлар қўлида тарбияланмоқда. Районимизда мактабгача педагогика билим юрти очилиши болалар боғчаларини малакали кадрлар билан таъминлаш имконини беради.

Биз, педагоглар олдида ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларга чуқур билим беришдек катта вазифа турибди. Районимиз маорифчилари ўқитувчилар съездига ана шундай эзгу ниятлар билан келганлар.

Т. НИЗОМОВ,
Андижон область Бўз район халқ маорифи бўлимининг мудири.

ЭРТАНИ ЎЙЛАБ

Кимки мендан нега педагоглик касбини танлагансиз деб сўраб қолса, инсонлар қалбига илм-маърифат нурини етказишдан ҳам олижаноб иш бўлмаса керак, шу сабаб ўқитувчиман, дея жавоб берган бўлардим. Биз, ўқитувчилар ҳар қанча фахрлансак арзийди. Кашфиётчи олим ҳам, «оқ олтин» устаси ҳам, космос сирларини очган фазо қаҳрамонлари ҳам, коммунистик бунёдкорликда қатнашаётган донгдор ишчи ҳам дастлабки сабоқни ўқитувчидан олади.

Педагоглик касбини эгаллаганимга йигирма икки йил бўлди. Мен машғулот ўтадиган фан жуда қизиқарли, ўқувчиларга эстетик завқ бериши билан алоҳида ажралиб туради. Қолаверса, ўзим ҳам адабиётни жон-дилдан севаман, ўғил-қизларда ҳам шундай ҳавас уйғотишга ҳаракат қиламан.

Мактабимизда 700 ўқувчи таълим-тарбия олмоқда. Уларга 35 педагог фан сирларини ўргатаётир. Бу ерда ёшларнинг пухта билим эгаллашлари учун барча қулайликлар муҳайё. Ўзлаштириш ҳам, давомат ҳам яхши.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди биз, маорифчилар олдига ўқувчиларни ҳаётда актив позицияда бўлиш руҳида тарбиялашни жанговар вазифа қилиб қўйди. Ҳозирги ўқувчининг диди баланд. Уларга таълим-тарбия бериш ўқитувчилардан катта маҳорат талаб этади. Бунинг учун, аввало ўқитувчи ўқувчида фанга нисбатан меҳр-муҳаббат, қизиқиш уйғота олиши лозим. Ўшанда ўқувчининг ўзлаштириши, билими, ҳаётга бўлган қизиқиши ҳам ортади. Айниқса, адабиёт муаллими ўқувчиларда шундай кўникмани ҳосил қилиши керакки, у ўзини китоб қаҳрамони сингари ҳис қилсин. Бунда кўпроқ синфдан ташқари ўқишларни ташкил этиш катта фойда беради. Ғузор райони педагоглари мени республика ўқитувчиларининг олтинчи съездига делегат қилиб сайлашди. Бу — катта ишонч. Ўзбекистон ўқитувчиларининг улуғ анжуманида таълим-тарбия самарадорлигини ошириш соҳасида муҳим вазифалар белгилаб олинади. Бу республикамизда ёш авлодни ўқитиш, уларга таълим-тарбия бериш соҳасидаги ишларни янада жонлантиришда муҳим аҳамият касб этади.

П. РАҲИМОВ,
Қашқадарё область, Ғузор районидаги Куйбишев номли 5-мактаб она тили ва адабиёт ўқитувчиси.

«...Ўқитувчининг меҳнати шу билан қимматли ва гўзалдирки, у одамнинг ўзини шакллантиради. Образли қилиб айтганда, ўқитувчи замонларни бир-бирига боғлайди, у бўғинлар занжиридаги бир ҳалқадир. У ҳозирги замон эстафетасини келажакка элтиб беради...»

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ОКТЯБРЬ ЗИЁСИ

МАЗМУНИ ЮЗ ЙИЛЛАРГА ТЕНГ

КПСС XXVI съезди белгилаб берган коммунистик бунёдкорликнинг улуғвор режаларини муваффақиятли амалга ошираётган кўп миллатли Совет Иттифоқи халқларининг қардошлик оиласида ўзбек халқи ҳам улкан сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги шароитида шонли юбилей — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини кутиб олмоқда. Ўзбекистон ўқитувчиларининг олтинчи съезди ана шундай ажойиб дамларда ўтмоқда.

Ўзбекистон ССР кўп миллатли республика бўлиб, унда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари яшамоқда, меҳнат қилмоқда ва ўқимоқда. Бизда таълим ўзбек, рус, қорақалпоқ, қирғиз, туркман, қозоқ ва тожик тилларида олиб борилади. Ҳатто бир йўла икки-уч тилда таълим олиб бориладиган мактаблар ҳам оз эмас. Айрим мактабларда бир қатор фанлар инглиз, немис, француз, араб, форс тилларида ўқитилмоқда. Рус тили таълими эса барча миллий мактабларнинг биринчи синфдан бошлаб ўнинчи синфгача бўлган программасига киритилган. Шуни комил ишонч билан айтиш мумкинки, мамлакатимизда таълим мазмунига катта таъсир этаётган фан-техника революцияси аслида совет мактаби Советлар ҳокимияти йилларида эришган улкан ютуқларнинг қонуний натижаси ва мевасидир.

Ўтган йиллар мобайнида қолоқликдан тараққиёт сари жуда катта йўл босиб ўтилди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездига Ҳисобот докладида етук социализм жамиятининг мазкур босқичдаги асосий вазифаларини таърифлар экан, бевосита мамлакат маорифчиларига қарата шундай деди: «Бугунги асосий вазифа мактабда ўқитиш, меҳнат тарбияси ва ахлоқий тарбия сифатини оширишдан, ўқитувчилар билан ўқувчиларнинг меҳнат самараларини баҳолашда расмиятчиликка барҳам беришдан, таълим билан ҳаётнинг боғланишини амалда мустаҳкамлашдан, мактаб болаларини ижтимоий-фойдали меҳнатга тайёрлашни яхшилашдан иборат».

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарининг бу кўрсатмаси Ўзбекистон маорифчилари томонидан ҳам жанговар программа деб қабул қилинди. Ўқитувчилар ва педагогик жамоатчилик етук социализм жамияти мактаб олдига, мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари муассасалар, педагогика ўқув юртлари олдига қўйган вазифаларга масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда, ўз-ўзини танқид руҳида ёндашдилар.

Ўқувчиларнинг билимларни чуқур эгаллаши, уларда ижодий қобилиятни ва лаёқатни ривожлантириш мақсадида республикамизда рус тили чуқур ўрганиладиган мактаблар ва мактаб-интернатлар шохобчалари кенг қулоч ёзмоқда. Ўтган йили 25 тадан кўп ўқувчиси бўлган миллий мактаб синфларида рус тилини икки группага бўлиб ўрганиш юзасидан катта ишлар амалга оширилди.

Республика Маориф министрлиги коллегияси ишловчи ёшларни ўқишга тўла жалб этишни амалга оширишга қаратилган Наманган область маорифчилари ташаббусини маъқуллади. Ишлаётган ёшларни кечки (сменали) ва сиртқи мактабларда ўқишга жалб этиш масалалари юзасидан республикамизда катта ишлар амалга оширилмоқда.

Бир қанча министрлик ва идораларимиз коллегияларининг мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари тармоғини кенгайтириш ҳамда ўқувчиларнинг меҳнат таълими ва касб танлашида уларнинг ролини оширишга оид қўшма қарори муваффақиятли бажарилмоқда. Бу қарорда мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари базасида юқори синф ўқувчиларига меҳнат таълимини жорий этиш кўзда тутилган. Ўқувчилар тўрт юзга яқин мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ҳамда ишлаб чиқариш таълими жорий этилган 2515 мактабда меҳнат, касб ва ишчи кўникмаларини ҳосил қилмоқдалар. Ўнинчи синфни битираётганларнинг барчаси бир йўла икки ҳужжат — ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат ҳамда уларга тавсия этилган 125 касбдан бирини эгаллаганликлари ҳақидаги гувоҳномани олмоқдалар.

Шахснинг ҳар тарафлама баркамол бўлиб вояга етишишида мактабдан ташқари муассасалар катта роль ўйнайдилар. Улар болалар ва ўсмирлар билан турли-туман қизиқарли ишлар олиб бормоқдалар. Буларнинг бари мактабларда ва турар жойларда синфдан ташқари ишларни тубдан яхшилаш имконини беради. Республикамизда ҳар йили «Санъат байрами» кўрик-конкурсининг ўтказилиши одат тусига айланиб боряпти. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига бағишлаб ўтган йили ўтказилган кўрик-конкурсда икки миллиондан ортиқ ўқувчи қатнашди. Еттинчи бор ўтказилган бу кўрикда ўқувчилар санъатнинг 19 жанри бўйича ўз маҳоратларини намойиш этдилар. СССР 60 йиллигига бағишланган бу йилги «Санъат байрами» ҳам жуда мароқли ўтди.

Мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари болалар муассасалари, мактаб ўқувчилари, педагогика билим юртлари талабалари ва педагогика институтлари студентларининг тасвирий санъатнинг турли жанрларида яратилган ижодий иши ҳар йили республика кўргазмасида намойиш этилмоқда. Ўтган йил якунларига кўра, кўргазмага ўз ишини тақдим этган 400 автор лауреат бўлди, диплом ҳамда қимматбаҳо совғалар билан мукофотланди.

1981 йилги кўргазмага болалар чизган расмлар, бадиий каштачилик, ганч ва ёғоч ўймакорлиги, болалар ўйинчоқлари, табиий ва чиқинди материаллардан ясалган буюмлар, кино ва фотоҳаваскорлар асарлари тақдим этилган бўлиб, улар бадиий тўгараклар ўқувчиларни юксак дидли қилиб тарбиялашда катта кўмакчи эканлиги, ўқув-тарбия жараёнида санъатнинг ролидан кенг фойдаланиш имкониятлари борлигини кўрсатди.

Республикада тўгараклар, театр, галерея ва клублар тармоғини кенгайтирмоқдамиз. Жумладан, бизда ҳозирги кунда бир ярим мингдан ортиқ драма тўгараги, олтмиш олтита қўғирчоқ театри, мингдан ортиқ тасвирий санъат студияси, кўплаб ёш ёзувчилар ва ёш мухбирлар клуби ҳамда тўгараклари, бадиий галерея, архитектура тўгараги ва ўқувчилар филармониялари, вокал-чолғу, ашула ва рақс ансамблари, киноҳаваскорлар студиялари ва кинолекторийлар бор.

Умумтаълим мактаблари, мактаб-интернатлар, болалар-ўсмирлар спорт мактаби ва педагогика ўқув юртларида физкультура ва спорт анча яхшиланди. Бугунги кунда тўрт миллионга яқин ўқувчи мунтазам физкультура ва спорт машғулотларига жалб этилган бўлиб, улар қарийб етти минг физкультура коллективига бирлашган. Ўқувчилар ихтиёрида 2675 спорт зали, юздан ортиқ бассейн, кўплаб спорт майдончалари бор. Ўн мингдан ортиқ жисмоний тарбия ўқитувчиси болалар билан физкультура дарсларидан ташқари спорт секцияларида машғулот олиб борадилар, спорт тадбирларини ўтказадилар. Республикада 249 болалар-ўсмирлар спорт мактаби ишлаб турибди. Уларда юз мингдан ортиқ ўқувчи спорт сирларини ўрганмоқда. Тошкент, Самарқанд ва Андижон шаҳарларидаги спорт профилидаги умумий таълим мактаб-интернатларида ўқувчилар спортнинг олимпиада турлари билан шуғулланмоқдалар.

Педагогика ўқув юртларида ёпиқ телевидение системаси ривожланмоқда. Бу ҳол ўқув ва сиёсий-тарбиявий ишлар ўтказиш сифатини яхшилаш имконини беради. Республикадаги ўн иккита педагогика институтида ва йигирмата билим юртида ўқув телевидениесининг ёпиқ системаси барпо этилди ёки бу борадаги ишлар охирлаб қолди.

Мактабгача тарбия муассасаси ходимлари, умумтаълим мактаблари ўқитувчилари, педагогика ўқув юртлари муаллимлари ҳамда халқ маорифи органларининг раҳбар ходимлари малакасини ошириш мақсадида ходимларининг ҳар бир категорияси учун доимий ишловчи курслар мавжуд. Ҳозирги кунда республика Маориф министрлиги системасида 14 педагогика институти ва 35 та педагогика билим юрти мавжуд бўлиб, уларда қарийб бир юз ўн минг бўлғуси ўқитувчи таълим олмоқда. Ана шу илм масканларида ёшларга элликдан ортиқ фан доктори ва 1322 фан кандидати таълим бермоқда. Уч мингдан ортиқ ўқитувчи илмий-тадқиқот ишларига жалб этилган.

КПСС Марказий Комитетининг 1981 йил ноябрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга учинчи Ленин ордени топширилиши муносабати билан Тошкентда бўлган чоғида сўзлаган нутқларидаги кўрсатма ва тавсиялар, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми қарорлари маорифчиларимизни янги бунёдкорликлар сари руҳлантириб юборди. Қилинадиган ишларимиз жуда кўп. Болалар боғчалари тарбияланувчилари сони ортади, боғчаларда ихтисослаштирилган ҳамда рус тилида сўзлашувга ўргатиб бориладиган группалар кўпаяди. Ўқув-тарбия ишлари сифатини янада оширишни кўзлаб, мактабларда таълимнинг кабинет системаси такомиллаштириб борилади.

Янги ўқув йилига қадар яна юздан ортиқ мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари иш бошлайди. Натижада республикамизда бундай комбинатлар сони 508 тага етади. Ўқувчиларни тракторни, комбайн ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини бошқаришга ўргатадиган ўрта мактаблар сони ҳам ортади.

Олтмиш йил муқаддам халқ маорифини ривожлантиришга пойдевор қўйилган эди. Бугунги манзарани ўша даврга сира ҳам таққослаб бўлмайди. Эртанги қўлга киритадиган ютуқларимиз эса гўё афсонадек туюлади. Маорифимиз истиқболи яққол кўриниб турибди. 1985 йил охирларида, ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йилида қўлимизда таълим оладиган ёшларнинг шахси, характер хусусиятлари равшан кўринмоқда. Ана шулар мактаб остонасидан асримиз охирларига бориб катта ҳаётга йўлланма оладилар. Мураббийларимиз меҳнатини шу ўринда ҳайкалтарошлик касбига қиёслагим келади. Ҳайкалтарош ўз қўллари билан бунёд этаётган сиймони шундоққина кўриб туради. Ўқитувчи эса таълим бериш ва коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги машаққатли меҳнати самарасини ўз ўқувчиларида кўради.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 65 йиллиги ва СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун республикамиз маорифчилари асосий вазифани иш самарадорлиги ва сифатини янада оширишда, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларининг муваффақиятли амалга оширилишини таъминлашда, ўн биринчи беш йиллик планларини бажаришда деб биладилар. Улар бутун куч ва ғайратларини партия ва халқимиз планларини амалга ошириши лозим бўлган ёш авлод тарбиясига тўла сафарбар этадилар.

С. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР маориф министри.

Республикамиз мактабларида бугунги кунда йигирма биринчи аср мутахассислари таълим олмоқда. Навқирон авлод фан асосларини пухта эгаллаши, ҳар тарафлама баркамол бўлиб вояга етиши учун бизда ҳамма шароит яратилган. Тошкент областининг Тўйтепа шаҳридаги 26-мактаб математика муаллимаси, республика ўқитувчиларининг олтинчи съезди делегати Назира Ҳамдамова дарс ўтмоқда (юқоридаги сурат).

Тошкентдаги 161-мактабда ўқув программасига тажриба тариқасида тасвирий санъат ва бадиий меҳнат дарси киритилди. Пастдаги суратда: ўқитувчи-методист Б. Пионтик олтинчи синф ўқувчилари билан санъат музейи залида.

Р. Альбеков ва В. Дубровский (ЎзТАГ) фотолари.

ҚУТЛОВ

ҲАМИША ЭЪЗОЗЛАЙМИЗ

Республика ўқитувчиларининг съезди бутун Ўзбекистонимиз ҳаётида катта воқеадир. Чунки ўқитувчи меҳнатидан баҳра олмаётган хонадон, фарзандини мактабтабга кузатмайдиган оила кам. Биргина бизнинг колхозимизда учта ўрта мактаб бўлиб, уларда икки ярим мингдан ортиқ ўғил-қиз таълим олмоқда. Бундан икки йил аввал қурилган 1200 ўринли замонавий ўрта мактаб ажойиб синф хоналари, спорт комплекси, уч минг ўринли стадионига эга.

Фақат шугина эмас. Колхозимиздаги Ҳамид Олимжон номли 225-ҳунар-техника билим юртида 250 йигит-қиз қурувчилик, механизаторлик касбларининг сирларини ўрганмоқдалар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ана шу билим даргоҳларига муттасил ғамхўрлик кўрсатиб келмоқда.

Биз ҳурматли мураббийларимизнинг ёш авлодни тарбиялаш йўлидаги машаққатли ва шарафли меҳнатларини чин дилдан қадрлаймиз, уларни эъзозлаймиз. Республика ўқитувчиларининг съездида янги замон кишисини камол топтиришнинг муҳим проблемалари устида жиддий гап бориши турган гап. Биз съезд ишига муваффақиятлар тилаб, унинг қатнашчиларини чин дилдан қутлаймиз.

Қ. СИНДОРОВ,
Сирдарё районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ленинград» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

МАКТАБЛАРАРО ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТЛАРИ

ИБРАТ

Қува районида ташкил этилган ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари фаолияти оғизга тушганига уч-тўрт йил бўлиб қолди. Ўқув комбинатлари бунёд этиш иши асосан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг умумтаълим мактаблари ўқувчиларига таълим-тарбия беришни яхшилаш ҳамда уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш ҳақидаги қароридан кейин кенг кўламда авж олдириб юборилди десак тўғрироқ бўлар. Ўшанда район партия комитетида маорифчилар, колхозлар, корхона ва ташкилотлар вакиллари тўпланиб кенгаш ўтказилди. Ўнинчи синфни битириб, олий ўқув юртларига киролмай қолган жуда кўп йигит-қизлар қайси ишнинг бошини тутишни билмай юрганлиги, дуч келган ишни қилиш эса кам самара бераётгани таъкидланди, ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ташкил этиш эса шу муаммоларни ҳал этишда ғоят муҳим роль ўйнайди, деб келишиб олинди.

Ўша йиғилишда Охунбобоев номли колхоз раиси Турғунбой Мамадалиев сўз олиб, «Агар ўғил-қизларимиз ўрта маълумот ҳақидаги етуклик аттестати билан бир қаторда механизатор, сут соғиш машинаси оператори, дурадгор, мебелчи деган касбларни эгаллаб чиқар экан, ўқув комбинати учун бино ажратиб бериш мана, биздан!» деганди. 45-мактаб янги бинога кўчиши муносабати билан унинг ўрнида илк ўқув-ишлаб чиқариш комбинати вужудга келди. Тўнғич касб-ҳунар масканида тўққизинчи-ўнинчи синф ўқувчиларига йигирмага яқин ҳунар ўргатила бошланди.

Аммо, ягона ўқув комбинати райондаги жамики юқори синф ўқувчиларини ўз бағрига олишга қодир эмасди. Ҳисоб-китоблар барча мактаблар юқори синф ўқувчиларига касб-ҳунар ўргатмоқ учун яна учта ўқув комбинати бунёд этиш лозимлигини кўрсатарди. Бу муҳим соҳа район партия комитети ва ижрокомнинг доимо диққат эътиборида турди. Шу зайл райондаги Димитров номли, «Коммунизм» ва Калинин номли колхозларда замонавий лойиҳаларда ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари барпо этилди.

Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтмоқ жоиздир. Гарчи шаҳарларда ўқув комбинатлари мавжуд бўлса-да, районда энди ташкил топаётган бу хил ҳунар масканларини жиҳозлаш учун намуна бўладиган билим даргоҳининг ўзи йўқ эди. Қувалик маорифчилар изланишлари ва ташаббускорликлари туфайли янги бунёд этилган учала ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари тегишли машина ва механизмлар билан мукаммал жиҳозлантирилди. Тракторлар, автомобиллар хоналар ичига олиб кириб тикланди, ҳаракатланувчи қисмлар кўринадиган қилиб ўрнатилди, двигателлардан доимий стендлар тайёрланди. Бу ишларнинг ҳаммаси ҳашар йўли билан амалга оширилди. Шу тариқа райондаги барча мактабларнинг 9—10-синф ўқувчиларига касб ўргатишга қодир тўртта йирик ўқув-ишлаб чиқариш комбинати актив иш бошлади. Уларга бугунги кунда қарийб 3,5 минг ўқувчи жалб этилган.

Ўқув комбинатларида механизаторлик, чорвачилик, мебелсозлик, шофёрлик, киномеханиклик, тикувчилик, слесарлик, сартарошлик, тарбиячилик, лаборантлик, ошпазлик, секретарь-машинисткалик каби ҳунар эгаси бўлган ёшлар кўп. Ана шу йигит ва қизларнинг аксарияти шу кунларда район хўжаликларида, корхона ва муассасалар, боғча-яслиларда унумли меҳнат қилмоқда.

Ўрта мактабларни битираётган ёшларни касб-ҳунарли қилиб, ҳаётга йўлланма бериш борасидаги қувалик маорифчилар бошлаган қутлуғ иш жамоатчилик диққатини ўзига тортмай қолмади. 1980 йили меҳнат таълими ва ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари фаолиятига бағишланган Бутуниттифоқ семинар-кенгашининг Қувада ўтказилиши районда бу борада тўпланган илғор тажрибаларни кенгроқ пропаганда қилишни назарда тутганди. Мамлакатимизнинг турли чеккаларидан келган 500 дан зиёд семинар қатнашчилари қуваликлар бу борада ибрат олса арзигулик тажриба тўплаганликларини эътироф этдилар.

Қувалик маорифчилар ўқитиш сифатини ошириш йўлида жиддий иш олиб бориш билан бир қаторда ўқув комбинатлари иш кўламларини янада кенгайтириш юзасидан катта тадбирларни амалга оширадилар.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЁШ ОЛИМЛАР ЙИҒИЛИШИ

Яқинда В. И. Ленин номли ТошДУ Маданият саройида университет илмий совети, ёш олим ва мутахассислар совети, партия, касаба союз ва комсомол активи ёш олим ва мутахассисларнинг ижодий ўсиши, уларни тарбиялаб етиштиришнинг сифати ва шу билан боғлиқ бўлган масалаларни атрофлича муҳокама қилдилар. Университет ректори Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. Саримсоқов, доцент Б. В. Чилин, С. Сафоев ўртоқлар ёш олимларни илм-фан чўққисини пухта эгаллашларига оид проблемалар ҳақида сўзладилар.

Йиғилиш сўнгида «Ёш олим ва мутахассислар конкурси»да ғолиб чиққанлар дипломлар билан тақдирландилар, йиғилиш қатнашчиларининг университет ёш олим ва мутахассисларига мурожаати қабул қилинди.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

РУС ТИЛИ — ДЎСТ ТИЛИ

Ёш авлодни интернационализм руҳида тарбиялаш, уларда дўстлик, биродарлик туйғусини шакллантириш энг муҳим вазифалардан биридир. Республика радиосининг болалар ва ўсмирлар учун эшиттиришлар бош редакцияси бу ишга, шу жумладан рус тилини пропаганда қилиш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. «Пионер эрталиги», «Аланга» эшиттиришларида республикамиз мактаб ўқувчилари рус тилини қандай ўрганишаётгани, мактаб ва пионер уйлари қошидаги рус тили тўгаракларининг ҳамда интернационал дўстлик клубларининг фаолияти ҳақида мунтазам ҳикоя қилиб борилади. Тошкент шаҳридаги 154-мактаб, Бухородаги 1-мактаб интернат, Сирдарёдаги Макаренко номли мактаб ўқувчиларининг рус тилини ўрганишда қўлга киритаётган муваффақиятлари, мунтазам ўтказаётган рус тили кунлари, дўстлик кечалари ҳақидаги эшиттиришларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Рус тилининг республикамиз машҳур кишилари ҳаётида тутган ўрни, ўйнаган роли тўғрисида жуда қизиқ фактлар, ибратли ҳикоялар бериб борамизки, бу болаларнинг рус тилига муҳаббатини оширишга, иккинчи она тилини ўрганишга қизиқишини янада ўстиришга катта ёрдам беради. Донгдор ишчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳмуд Мўйдинов, машҳур пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ёлқин Тўрақулов, фан докторлари, профессорлар Манзура Ҳамидова, Лазиз Қаюмовлар радио орқали болаларга рус тили ўз тақдирларида қандай роль ўйнагани ҳақида мароқли сўзлаб бердилар.

Болалар ва ўсмирлар рус тилига бағишлаб ҳар ойда бир марта бериладиган махсус эшиттиришимизни севиб тинглайдилар. «Рус тили — дўст тили» деб аталган бу эшиттиришга таниқли мутахассислар жалб қилинган. Эшиттиришларни филология фанлари доктори, профессор Абдузуҳур Абдуазизов ва филология фанлари кандидати, доцент Динора Нурмуҳамедовалар олиб боришади. Бундай эшиттиришларда, жумладан рус тилининг СССР халқлари ҳаётида тутган ролини очиб беришдан ташқари болаларга улуғ рус тилининг грамматикаси, стилистикаси, нутқ маданиятининг ўзига хос томонларини ўргатишга интиламиз. Болалар таниқли рус шоир ва ёзувчиларининг асарларини рус тилида ўқишади, тўғри талаффуз қилишни ўрганишади, ўзлари учун ёзилган русча куй ва қўшиқларни тинглашади.

Ҳар бир эшиттиришимизда ёшларни СССР халқлари оиласининг энг катта оғаси тилини — улуғ Ленин тилини севишга, қадрлашга, рус маданияти, санъати ва адабиётининг бекиёс хазинасидан баҳраманд бўлишга даъват этамиз.

М. НОРМАТОВ,
республика радиосининг болалар ва ўсмирлар учун эшиттиришлар бош редакциясининг бош редактори.

БУГУН ЛЕНИН КОМСОМОЛИГА БАҒИШЛАНГАН ҲАФТАЛИК БОШЛАНМОҚДА

«Совет Ўзбекистони» юбилей анкетаси 60

ОРЗУЛАР ЧОРЛАЙДИ

Бўка районидаги «Бўка» совхозининг механизатори, Тошкент область комсомол комитетининг аъзоси, район Советидепутати, «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери Ўрозгул Букурова «Совет Ўзбекистони» юбилей анкетаси саволларига жавоб беради

1. Кўп миллатли Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топгандан буён барча миллат ва элатларнинг қардошларча дўстлиги ва бирлиги ниҳоятда мустаҳкамланди. Шу муддатда мамлакатимизда содир бўлган энг муҳим ўзгаришларни нималарда яққол кўрасиз?

— Мактабда ўқиб юрган пайтимизда Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Дмитрий Беловицкий билан учрашув ўтказгандик. У ўз хотираларини гапириб, фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабамиз моҳиятини шундай таърифлаган эди:

— Битта, иккита чўпни ҳеч қийналмасдан синдириш мумкин. Аммо юзтасини жамлаб синдириб кўринг-чи? Ҳатто, букишга ҳам кишининг қурби етмайди. Немис-фашистлари устидан қозонилган ғалабага ҳам ана шундай бирлик — Ватанимиздаги юздан ортиқ миллат ва элатларнинг пўлатдек мустаҳкам дўстлиги, турли миллат фарзандлари бир тан, бир жон бўлиб душман билан жанг қилганлиги туфайли эришилди.

Дўстликнинг қудратли кучини бизнинг «Бўка» совхози мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бир пайтлари бу ерлар тап-тақир қиру адирлардан иборат бўлган. Уни ёнма-ён меҳнат қилаётган 20 дан ортиқ миллат вакиллари обод қишлоқларга, серҳосил пахта майдонларига айлантиришди. Ҳозир бирон бир байрамда қишлоғимизга келиб қолсангиз, одамларнинг кийиниши, турмуш тарзини кўриб, ўзингизни худди анвойи гуллардан таркиб топган чаманзорга кириб қолгандек ҳис қиласиз. Турли миллат кишиларининг бир-бирига бўлган меҳру муҳаббатидан завқланиб, фахрланасиз. Буларнинг ҳаммаси бугунги совет турмуш тарзига хос, дунёда энг эркин ва ижодкор совет халқи таркиб топганлигининг ажойиб тимсолидир.

2. Бугунги фаровон ҳаётимизни революцияни амалга оширган, революция учун, унинг юксак ғоялари учун жон олиб, жон бериб курашган инқилоб чавандозлари, партия ветеранларисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Сиз ҳаётингизда улардан кимларни ўзингиз учун ибрат деб ҳисоблагансиз?

— Тўртинчи синфда ўқиб юрган кезларим эди. Болалар билан мактабдан қайтаётсак, ҳаммамиз ҳавас қиладиган, эртакдаги қаҳрамонлардек туюлувчи Мария Ковалева ўз трактори олдида бир киши билан суҳбатлашиб турган экан. Мария опа бизни ёнига чақириб, ширинсуханлик билан қандай ўқиётганлигимизни сўради. Ўшанда у кишининг оналаримизга хос меҳрибон ва оддийлигидан ҳайрон қолган эдик. Уйга хурсанд, ўзимизни ҳар қандай ишни бажаришга қодирдек ҳис қилиб қайтгандик.

Кейинчалик ўйлаб кўрсам, бу воқеа келгуси ҳаётимда муҳим роль ўйнаган, орзуларимга қанот берган экан. Мактабни тугатгандан кейин Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мария Ковалевага шогирд тушдим. Ҳақиқатан ҳам ғоят камтарин ва камсуқум, обрў-эътиборга меҳнати туфайли эришган Мария опа менга пахтачилик ва механизация билан боғлиқ бўлган деярли ҳамма нарсани ўргатди.

1978 йили икки қаторли машинада 80 тонна пахта тердим. Ўтган йили бу кўрсаткичим 200 тоннага етди. «Ҳурмат Белгиси» орденига сазовор бўлдим. Аслида буларнинг ҳаммасига устозим туфайли эришдим, деб биламан.

1978 йили область комсомол комитети йўлланмаси билан «Турсунойчилар» курсида ўқидим. Меҳнат практикамизни Турсуной Охунованинг бригадасида ўтказганлигимиз, у кишининг йўл-йўриқлари асосида меҳнат қилганимиз ҳеч ёдимдан кўтарилмайди. Дунёга донғи кетган механизатор мактабида сабоқ олган дугоналаримнинг кўпчилиги областимиз далаларида устози сингари жасорат кўрсатиб меҳнат қиляптилар. Ўтган йили область комсомол комитетининг Т. Охунова номидаги мукофотини машҳур механизаторнинг ўз қўлидан олганлигим билан фахрланаман.

3. Совет кишилари тақдири мамлакатимиз тарихи, ёрқин келажак учун кураш тақдири билан ҳамоҳанг ва узвий боғлиқдир. Ана шу йиллар мобайнида ҳаётингизда рўй берган энг ёрқин воқеаларни сўзлаб берсангиз?

— 1979 йилнинг баҳори эди. Ўша йили биринчи маротаба бригадамиз далаларига ўз тракторимда чигит экдим. Икки-уч кун ўтар-ўтмас ёққан ёмғирдан кейин ҳамма майдонларимизни қатқалоқ қоплади. Чигитни ундириб олиш учун тезда культивация қилиш зарур эди. Кечаси ҳам ишлайдиган бўлдик. Ўша биринчи тун ҳеч ёдимдан чиқмайди. Атроф бийдай дала. Осмонда юлдузлар мўл, лекин тун ойсиз эди. Мен ишлаётган трактор чироқлари тун қаърига ўқдай ёриб кириб, коридордай ерни ёритади. Ёруғлик ортда қолиши билан тун бутун ваҳми билан ортингдан бостириб келаётгандек туюлади. Мария опам ҳар замон-ҳар замонда хабар олиб, далда бериб кетади. Яна далада ёлғиз ўзим қоламан. Ишингдан кўнглинг тўлиб бораверса, вақт қандай тез ўтиб кетганини сезмай қолар экансан. Ўшанда тонгни далада кутиб олдим. Оламнинг шу пайтдаги гўзаллигини таърифлаб беролмайман, лекин ана шундан буён тонгни далада кутиб олиш доимий одатимга айланди.

Қатқалоқни икки кунда тугатдик. Бунинг учун бригадамиз совхоз маъмуриятининг мукофотини қўлга киритди. Аслида туни билан ишлаш асл пахтакорларнинг ҳаммасига хос фазилат. Эрта турсанг, ишинг юришиб кетади, деганлари шундан бўлса керак. Аммо ҳаётимдаги энг эсда қоларли воқеа ҳақида сўрашса, ўша воқеа ёдимга келаверади.

4. Олтмиш йил партия ташкилотлари ҳам сон, ҳам сифат жиҳатидан ўсган, камолот пиллапоясидан юқори кўтарилган йиллар бўлганлиги ҳаммамизга маълум. Буни Сиз ишлаган ва аъзо бўлган хўжалик ёки ташкилот мисолида қандай кўриш мумкин?

— Бундан 22 йил муқаддам — мен туғилган йилларим совхозимизда бир нечтагина коммунист бўлган экан. Дала ишлари асосан қўл билан бажарилар, ҳосилдорлик паст, йилига 1000 — 1200 тонна атрофида пахта етиштирилар экан. Эндиликда партия ташкилотимиз сафида 126 коммунист бор. Улар ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида авангардлик намуналарини кўрсатишмоқда. Меҳнаткашларни ўзларининг ибрати ва даъвати билан партия белгилаб берган вазифаларни бажаришга сафарбар этмоқдалар. Шу туфайли совхозимиз ўтган йили 10 минг тоннадан ортиқ пахта етиштиришга эришди. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун кейинги икки йилнинг ўзида 18 киши Ватанимизнинг юксак мукофотларига сазовор бўлди. Шуниси қувончлики, кейинги йилларда партия ташкилотимиз асосан комсомол сафларида тобланган ёшлар ҳисобига ўсиб бораётир. Бу бизнинг зиммамизга ишда ва ижтимоий ҳаётда оталаримиз сингари доимо олдинги сафларда боришдек, катта масъулиятни юклайди.

5. Мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари катта байрам — СССРнинг 60 йиллик юбилейига зўр кўтаринкилик билан ҳозирлик кўрмоқдалар. Бу шодиёнага Сиз қандай ютуқлар, ўй-режалар билан келмоқдасиз?

— Область комсомол конференциясида менга катта ишонч билдиришиб, ВЛКСМнинг XIX съездига делегат қилиб сайлашди. Совхозимиз комсомол ташкилоти ўз сафига 320 ВЛКСМ аъзосини бирлаштирган. Комсомол комитети пахта усталари, илғор чорвадорларнинг мунособ ворисларини тарбияламоқда. Комсомоллар совхоз ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларида фидокорона меҳнат қиляптилар. Улар орасидан Робия Қўчқорова, Марзия Мирзаева, Гавҳар Мажетова, Инна Попова сингари комсомол-ёшларни алоҳида таъкидлаб ўтишни истар эдим.

Район Советининг депутати сифатида меҳнаткашларнинг наказини бажаришга ҳаракат қиляпман. Ҳозир совхозимиз йўллари ремонт қилиняпти. Мария Ковалева бошлиқ бригадада звено етакчисиман. Айни кунларда ғўза қатор ораларига ишлов бермоқдамиз. Бу йил ҳам чигит экишдан тортиб, пахтани йиғиб олгунча бўлган барча ишларни ўз тракторимда бажаришга аҳд қилганман. Бригадамиз аъзолари 50 центнерлик ҳосил етиштиришни кўзлашмоқда. Унинг 250 тоннасини икки қаторли машинада теришга сўз бердим. Бу СССР 60 йиллигига шахсий совғам бўлади.

Доннинг янги навлари

Н. И. Вавилов номидаги Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институти Ўрта Осиё филиалининг олимлари етиштирган ҳамда ишлаб чиқаришга жорий этилган тезпишар «Унумли буғдой» нави, «Узбекская зубовидная», «ПРАГ-1», «Узор» маккажўхори навлари, «ВИР-75» буғдой нави ва касалликларга чидамли, машинада ўришга қулай бошқа серҳосил навларга республика деҳқонлари юқори баҳо бердилар. Мошнинг «Победа-104» ва «ВИР-628» деган янги навлари синовдан муваффақиятли ўтди.

Тошкент яқинидаги Ботаника посёлкасида 12—13 май кунлари бўлиб ўтган мувофиқлаштириш кенгашида мана шу фактлар айтилди. Кенгашда партия XXVI съезди қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида дон, дуккакли дон ва хашаки экинлар селекциясига оид вазифалар муҳокама қилинди.

Кенгашда Ленинград, Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон [illegible] ва [illegible] қишлоқ хўжалиги [illegible] селекцияси [illegible] яхшилаш, илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишни жадаллаштириш билан боғлиқ проблемаларни муҳокама қилдилар, орттирилган тажрибани ўртоқлашдилар. (ЎзТАГ).

БИЗНИНГ ТАВСИЯЛАР

СУВДАН ТЕЖАБ-ТЕРГАБ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Бу йилнинг иқлим шароитлари аввалги йиллардагидан анча фарқ қилади. Ёғингарчиликнинг йўқлиги, тез-тез эсиб турган шамол тупроқда намни камайтириб юборди. Сув ҳавзаларидаги запаслар аввалги йиллардагига нисбатан анча кам. Буларнинг ҳаммаси ғўза парваришини ташкил этиш, айниқса, уни сув билан таъминлашда қийинчиликлар туғдиради.

Шу муносабат билан сув манбаларидан тежаб-тергаб фойдаланишга қаратилган қатор тадбирларни амалга ошириш зарур. Сувни биринчи навбатда ҳозирги кунларда чигит қийғос униб чиқмаган майдонларга тараш керак. Барча пахта далаларини кўздан кечириб, суғориш муддатларини аниқлаш лозим.

Сувдан оқилона фойдаланиш сифатли парвариш ўтказишни тақозо этади. Культивацияни ҳатто бир кун ҳам кечиктирмаслик даркор, бу намнинг йўқолишига, ҳосилдорликнинг пасайишига олиб келади. СоюзНИХИ маълумотларига кўра культивация 2—3 кун кечикса, намнинг 20—25 проценти беҳуда буғланиб кетади ва пахта ҳосилдорлиги гектарига 2—3 центнер пасаяди.

Ҳозирги пайтда асосий майдонларда чигит бир текис ундириб олинган, мўл ҳосил олишни таъминлайдиган кўчат мавжуд. Шу билан бирга, ягана ўтказиш зарур бўлган майдонлар ҳам бор. Афсуски, кўплаб хўжаликлар бу тадбирни асоссиз равишда пайсалга солишяпти. Оқибатда сув беҳуда сарф бўлмоқда, шунингдек, ўсимликнинг ривожи пасаймоқда. Фан ютуқлари ва илғор тажрибада аниқланишича, ғўза бир-икки чинбарг чиқарганда ягана ўтказиш мақсадга мувофиқ. СоюзНИХИ маълумотларига кўра яганалашни кечиктириш ҳосилдорликнинг 1,5—2 центнер ва ундан ҳам кўп камайишига олиб келади.

Пахта далаларини кўздан кечириш шуни кўрсатдики, айрим жойларда бир йиллик ва кўп йиллик бегона ўтлар авж олиб ўсяпти. Бегона ўтлар жадал ривожланади, уларнинг кўкпояси ғўзага нисбатан катта бўлади, табиийки, нам ва тўйимли моддаларни ҳам шунча кўп талаб қилади. Шунинг учун сув танқис бўлган шароитларда далаларни бегона ўтлардан тозалашга алоҳида эътибор бериш лозим. Бирорта ҳам бегона ўт далада қолмасин —бу деҳқонларнинг шу кунги шиори бўлиши керак.

Далага солинадиган ўғитларда тўйимли моддаларнинг оптимал нисбатини сақлаш сувдан тежаб фойдаланишнинг муҳим шартидир. Агар ўғитдан омилкорлик билан фойдаланилса, оз сув билан ҳам мўл ҳосил олиш мумкин.

Органик-минерал ўғитлар аралашмаси солинганда сув янада кам сарфланади. Ғўзани органик-минерал ўғитлар билан озиқлантириш микробиологик фаолиятни яхшилайди, тўйимли моддаларнинг йўқолишини камайтиради, қулай ва муттасил озуқа режимини яратади, намни сақлайди ва умуман сувдан самарали фойдаланиш ва пахта ҳосилдорлигини ошириш имконини беради.

Бу йилги шароитда ғўзани эрта озиқлантиришга алоҳида эътибор бериш лозим. Минерал ўғитлар солишни июнь ойининг биринчи ўн кунлигидаёқ тамомлаш керак.

Сув танқис бўлган шароитда барча сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва суғориш қоидаларига риоя қилиш муҳимдир. Сувнинг камлиги суғориш нормасини тавсиялардагига қараганда 15—20 процент кўпайтирган ҳолда суғориш миқдорини бирмунча камайтиришни тақозо этади. Бунда суғориш орасидаги давр бир оз кўпаяди. Суғориш нормаларини кўпайтириш фақат ўртача ва оғир тупроқли майдонлардагина тавсия этилади.

Сизот сувлари чуқур бўлган жойларда ғўза гуллагунча қуйидаги норма тақдим этилади: енгил тупроқларда гектарига 700—800 куб метр, ўрта ва оғир тупроқларда эса гектарига 900—1000 куб метр сув берилади. Ғўза гуллаш ва ҳосил тугиш даврида енгил тупроқларда гектарига 800—900 куб метр ҳамда ўрта ва оғир тупроқларда 1200—1300 куб метр сув берилади. Ўрта ва оғир тупроқли майдонларда суғоришнинг давом этиши ғўза гуллагунча 18—20 соат, гуллаш ҳамда ҳосил тугиш даврида эса 24—36 соатни ташкил этиши керак.

Сизот сувлари чуқур бўлган майдонларда сувнинг ҳар қатрасидан тежаб-тергаб фойдаланиш учун дастлабки икки суғоришни эгат оралатиб ўтказиш маъқул. Бу йилги шароитда айниқса, механизациялашган усулда суғориш (ёмғирлатиб суғориш, шланглар, трубалар ва найчалар ёрдамида суғориш) катта аҳамиятга эга. Бунда сув анча тежаб сарфланади.

Далалар ва суғориш шохобчаларида сувнинг исроф бўлишига қарши жиддий кураш олиб бориш керак. Дренаж шохобчаларида, йўллар ва карта четларида сувнинг тошиб кетишига йўл қўймаслик лозим. Сувдан моҳирона фойдаланиш учун хўжаликларнинг ҳар бир бригадасида суғориш графиги тузиш муҳимдир.

Тунги суғоришга алоҳида эътибор бериш лозим. Бутун сутка давомида суғоришни йўлга қўйиш зарур.

Сизот сувлари ер юзасига яқин бўлган жойларда суғориш учун дренаж суви қўшимча манба ҳисобланади. Шўрхок ерлардаги дренаж сувлари насос ёрдамида чиқариб фойдаланилади.

Сирдарё областининг эски суғориладиган зоналарида тупроқ намлигини вертикал дренаж системаси билан мослаш керак. Ер ости сувларининг чуқурлиги экиш даврида 1,5 метрдан ошмаслиги ва августнинг ўрталари —сентябрнинг бошларигача секин-аста 3 метргача тушиб бориши керак. Сизот сувларини мақбул даражаларда сақлаш ғўзага асосан 2—3 марта сув бериш билан чекланиш имконини беради. Бунда суғориш ғўзанинг гуллаш-ҳосил тугиш даврида ўтказилиб, умумий норма гектарига 3500 куб метргача бўлади.

Бу йил вертикал дренаж қудуқларидаги жами сув, шунингдек коллекторлардаги сув суғориш учун фойдаланилиши керак.

Юқоридаги тадбирларни амалга ошириш сувдан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва мўл ҳосил олишни таъминлаш имконини беради.

Тавсияларни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, ВАСХНИЛнинг Ўрта Осиё бўлими ва СоюзНИХИ олимлари ҳамда мутахассислари тайёрлашди.

МАЗМУНЛИ МАШҒУЛОТЛАР

Исломқул Ниёзов Ульянов номли совхоздагина эмас, Усмон Юсупов районида ҳам билимдон ва моҳир пропагандист сифатида танилган. У совхознинг биринчи бўлимидаги марксизм-ленинизм асослари мактабида машғулот олиб боради.

И. Ниёзов совхозда бош экономист бўлиб ишлайди. У ҳар бир машғулот назарий жиҳатдан пухта, таҳлилга бой бўлишига эътибор беряпти. Шу сабабли механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Р. Тўраев, ишчи Н. Шарипова, бригада бошлиғи А. Юсупов сингари турли касбдаги ишлаб чиқариш пешқадамларидан иборат 21 тингловчи программа материалларини пухта ўзлаштирмоқда.

Э. МУСАЕВ.

ЖОНКУЯР АГИТАТОР

Коммунист Холмурод Ўрозбоев кўп йиллардан буён Амударё районидаги Охунбобоев номли колхознинг 23-бригадасида агитаторлик қилади. У бу вазифани виждонан адо этиб, даъваткор сўзлари билан бригада аъзоларини мўл ва сифатли ҳосил етиштиришга руҳлантириб келмоқда.

Бу йил бригада пахтакорлари ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга аҳд қилишган. Ҳозир далаларда экиш ишларига қизғин ҳозирлик кўриляпти. Колхозчилар ва механизаторлар ўзаро социалистик мусобақа асосида меҳнат қилмоқдалар. Мусобақа шартларини ишлаб чиқишда ҳам жонкуяр агитатор Х. Ўрозбоевнинг ёрдами катта бўляпти.

С. ЮСУПОВ.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ПХР ҲУКУМАТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

ПАП агентлигининг хабар беришича, ПХР ҳукумати президиумининг Варшавада бўлиб ўтган мажлисида Польшадаги барқарорлик жараёнини барбод этиш мақсадида май ойининг бошларида қилинган уринишлар муносабати билан социал-сиёсий вазият кўриб чиқилди. Мажлисда айтиб ўтилдики, иғвогарликларнинг ташаббускорлари ва ташкилотчилари яна кескинлик ва хавотирлик кайфияти ҳамда кўча тартибсизликларини, шулардан келиб чиқувчи ҳамма оқибатларни вужудга келтириш истагида бўлганлар.

Ғарб мамлакатларида Польшадаги ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий беқарорликдан ҳамон манфаатдор бўлган сиёсий гуруҳлар тартибсизликларнинг ташкилотчилари ҳаракатларига кенг кўламда тарғибий мадад кўрсатдилар. Социалистик Польша душманларининг 13 май кунига мўлжалланган хуружлари аслида барбод бўлди.

Халқнинг катта кўпчилик қисми, айниқса ишчилар синфи граждан онглилиги ва етуклигини намоён этди. Меҳнаткашлар мамлакатда осойишталик ва тартиб бўлиши учун, ишлаб чиқариш маромида узилиш бўлмаслиги учун ҳеч иккиланмай ҳаракат қилдилар. Булар давлатга меҳнат ва тартиб ижтимоий-сиёсий тангликдан чиқиш, етилган кўпгина проблемаларни ва ҳамон анча сезилиб турган қийинчиликларни бартараф этишнинг бирдан-бир йўли эканлигига жамиятда ишонч тобора кенгайиб бораётганлигининг яққол далилидир. Ҳукумат президиуми гражданлик, ватанпарварлик позициясида турганликлари учун меҳнаткашларга миннатдорчилик изҳор этди.

Мажлисда давлат ва хўжалик маъмуриятининг мамлакатда ҳаёт ва меҳнатни барқарорлаштиришга хизмат қилувчи ҳаракатларини изчил кенгайтириш зарурлиги таъкидланди. Жамият манфаатларига душман гуруҳларнинг тартибсизликлар ташкил этишга ҳарчанд уринишларига қарамай, давлат маъмурлари барча ватанпарвар кучларни умумий мақсадлар теварагида бирлаштириб миллий иноқлик платформасини қатъият билан мустаҳкамлаб бораверадилар. Шу билан бирга давлат органлари жамият осойишталигини кўзлаб давлатга зид фаолиятнинг ҳар қандай кўринишларига қарши изчиллик билан кураш олиб бораверади. (ТАСС).

ҲАМЖИҲАТЛИК — ТИНЧЛИК КАЛИТИ

Лотин Америкаси мамлакатларининг жамоатчилиги Никарагуа революцияси раҳбарларидан бири Д. Ортега бошчилигидаги Никарагуа давлат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган расмий дўстлик визити самарали якунларини қизғин табрикламоқда. Бунда ана шу мамлакатларнинг жамоатчилиги Совет Иттифоқи билан Никарагуа ўз ўрталарида катта масофа бўлишига қарамай чинакам яхши қўшничилик намунасини кўрсатмоқдалар ва Совет —Никарагуа муносабатларининг яхши негизлари дунёда кенгроқ қўлланилганда ер куррасида кескинлик ва можаро манбалари анча камайган бўлур эди, деб таъкидламоқда.

«Сизларнинг Москвага қилган визитингиз, бўлиб ўтган самарали музокаралар, деди ўртоқ Л. И. Брежнев делегация аъзоларига мурожаат қилиб, — ҳозирги жаҳон тараққиётининг бизнинг назаримизда муҳим қонуниятларидан бирини яққол таъкидлаб турибди. Халқлар ва мамлакатларни географиядан кўра сиёсат кўпроқ яқинлаштириб турибди, бинобарин, ҳамжиҳатлик ва дўстликка масофа халақит бера олмайди. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ривожланиши бунинг далилидир».

Марказий Америкадаги кичик Никарагуа давлати мустамлакачилик зулмидан ва империалистларнинг ҳукмронлигидан халос бўлган мамлакатларнинг катта оиласига мансубдир. Бу оилада юздан ортиқ давлат бўлиб уларда ер юзи аҳолисининг ярмидан кўпроғи яшайди. Бу давлатлар улкан табиий ресурсларга ва катта потенциал имкониятларга эгадирлар. Уларнинг суверенитетини мустаҳкамлаш, жаҳон сиёсати ва экономикасида уларнинг таъсирини кучайтириш — халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашнинг муҳим резервидир.

Озод бўлган мамлакатларга, уларнинг ғалабаларига империализм қилаётган тўхтовсиз ҳужумлар шу йўлдаги асосий тўсиқдир. Империализм бир оз бўлса ҳам қулай имконият топди дегунча озодликка чиққан мамлакатларга қарши ҳарбий тўқмоқни ишга солишга тайёр бўлиб турибди. Вашингтондагилар, деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев Совет—Никарагуа музокаралари чоғида, ҳали ҳам америкача мустамлакачилик жаҳонгирлик орзулари билан яшамоқдалар. Қўшма Штатларнинг иғвогарлиги ва ҳужуми учун асосий объектлардан бири бўлиб қолган Никарагуа бундай сиёсат Лотин Америкаси халқларига нималар келтиришини ўз тажрибасида кўриб билди.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

Совет Иттифоқи билан Никарагуа АҚШнинг Никарагуага, Куба ва Лотин Америкасидаги бошқа давлатларга қарши дўқ-пўписасини, Вашингтоннинг Сальвадор ишларига аралашаётганлигини кескин қораладилар, Лотин Америкасидаги ватанпарвар кучлар билан ўз бирдамликларини билдирдилар.

Москвада олиб борилган Совет — Никарагуа музокараларининг якунлари ҳар бир халқнинг ўз ички ишларини ташқаридан ҳеч кимни аралаштирмай ўзи ҳал қилиш ҳуқуқини эътироф этиш, улар устидан бирон-бир шаклда ҳукмронлик ёки гегемонлик ўрнатиш, уларни бирон-бир давлат «манфаатлари доирасига» қўшиб олиш йўлидаги уринишлардан воз кечиш каби халқаро ҳуқуқнинг энг асосий нормаларини қандай амалга ошириш кераклигини кўрсатувчи яққол намунадир.

ҲАЁТИЙ УСТУНЛИК КЕТИДАН ҚУВИБ

АҚШ президенти Р. Рейган Америкадаги кичик бир Юрик шаҳри коллежини битириб чиқувчилар ҳузурида нутқ сўзлади. Ҳозир Вашингтонда одат бўлиб қолганидек унинг нутқи сўзланмасдан олдин «программ» нутқ деб, Американинг ташқи сиёсатидаги, даставвал АҚШнинг қуролсизланиш проблемасига ёндашувидаги оз бўлмаса «янгилик» деб унинг теварагида шов-шув кўтарилди.

Аммо Рейганнинг ўзи айтган гапларни ҳамда Америка ва Ғарбий Европа матбуоти материалларини анализ қилиш президент нутқининг мазмуни ундан олдин кўтарилган шов-шувдан кузатилган мақсадга эришилмаганлигини кўрсатиб турибди. Президент нутқининг бутун «янгилиги» шундан иборат бўлдики, бу нутқда Американинг ҳозирги раҳбарлари учун одат тусига кирган ва Совет Иттифоқига нисбатан ҳар хил уйдирмалар ва хуружлар бир бутун қилиб тўпланган эди.

Тўғри, бу гал Советларга қарши одатдаги хуружлар билан «тинчликсеварлик» тўғрисидаги сафсаталар президент нутқида бирин-кетин такрорланиб турди. АҚШнинг НАТОдаги энг содиқ шерикларидан баъзилари ҳатто уларни гўё Совет Иттифоқига қаратилган «тинчлик гулчамбари» деб эълон қилишга ошиқдилар. Бироқ бунга ҳатто буржуа газеталарининг обзорчилари ҳам ишонишмади. Францияда чиқадиган «Матэн» газетаси ҳаққоний равишда қайд этганидек, президент Рейган ўзининг урушқоқлик услубини Ғарбий Европада ҳақиқий олабужига айлантириб қўйганлиги сабабли бундай услубдан воз кечди. Американинг Эн-би-си телевизион компанияси ҳам шуни таъкидладики, Рейган ўзининг Ғарбий Европадаги шериклари билан июнь ойининг бошларига мўлжалланган учрашувга уруш оловини ёқувчи кимса сифатида жўнашни асло истамаяпти.

Рейган нутқини баланд-парвоз сафсатабозликлардан тозалаган тақдирда (у жаҳон ва Америка афкор оммасини назарда тутиб шундай қилган эди), Рейган ўзининг одатдаги ролида — Америка реакциясининг жаҳон социализми позицияларига путур етказиш ҳамда СССР устидан ҳарбий устунликка эришиш йўлидаги беҳуда чиранишларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси сифатида намоён бўлади.

Воқеликни мутлақо ҳис эта олмай қолган кишилargina Совет Иттифоқининг шантажга берилиб, бир томонлама қуролсизланишига умид боғлашлари мумкин. Шу билан бирга СССР шубҳасиз томонларнинг тенглиги ва баравар хавфсизлиги принципи асосида стратегик қуроллар ҳақиқатдан ҳам қисқартирилишига эришиш йўлидаги куч-ғайратларини давом эттираверади. У ўзининг музокарадошларидан ҳам худди шундай конструктив ёндашувларини кутади.

ТИНЧЛИК ВА БАРҚАРОРЛИККА ЗАРАР

Вашингтон билан Пекин Жануби-Шарқий Осиёда тинчлик ва барқарорлик ўрнатилишини истамай, кескинлик ва можаро манбаларини қўллаб-қувватлашни ҳамда доимо авж олдиришни ўзлари учун манфаатли деб ҳисобламоқдалар. АҚШ вице-президенти Ж. Бушнинг Хитой раҳбарлари билан музокаралари якунларидан шундай хулоса чиқариш мумкин.

Буш Осиё мамлакатлари бўйлаб қилган уч ҳафталик сафари вақтида Япония, Жанубий Корея, Сингапур, Австралия ва Янги Зеландияда бўлганидан кейин Пекинга келган эди. Бироқ, халқаро обзорчиларнинг фикрича, бу сафарда АҚШнинг милитаристик ва экспансиячилик сиёсатига эргашиб борувчи давлатлар гуруҳини тузишда Хитойга етакчи шерик роли ажратиб берилган эди. Рейган маъмурияти чанкайшичилар режимини ҳамон қўллаб-қувватлаётганлиги сабабли Америка билан Хитой ўртасида чиққан ихтилофлар кейинги вақтда Вашингтон билан Пекиннинг ҳарбий-сиёсий ҳамкорлигини янада ривожлантиришга ҳалақит бера бошлаганлиги аҳволни чигаллаштириб турар эди. Буш миссиясининг моҳияти шу ихтилофларни силлиқлашдан ва Пекинни Америка аравасига тағин ҳам маҳкамроқ боғлаб олишдан иборат эди.

Бунда, «Крисчен сайенс монитор» газетасининг далолат беришича, Вашингтон ўзининг оғизда берган ваъдаларига қарамай, «икки Хитой» сиёсатидан асло воз кечмоқчи эмас ва Хитой раҳбарларининг «норозиликлари»да хўжакўрсинга айтилаётган гаплар кўп деб ҳисобламоқда. Буш музокараларининг бориши бу тахминларни тасдиқлади. Тўғри, «Жэньмин жибао» газетаси пропаганда мақсадида АҚШ ҳукуматининг Тайванга қурол сотиш тўғрисидаги қарорига қарши кескин шарҳ эълон қилди. Аммо, музокаралар чоғида Дэн Сяопин ва Хитойнинг бошқа раҳбарлари Буш билан «дўстона ва самимий фикрлашиб олишга» интилишларини таъкидладилар.

Токиода АҚШ вице-президенти ҳукуматга тазйиқ ўтказишни давом эттириб, Япониянинг ҳарбий харажатлари кўпайтирилишини талаб қилди. Сеулда у АҚШнинг Корея ярим ороли жанубида Американинг 40 минг кишилик экспедицион корпусини сақлаб қолиш ниятида эканини тасдиқлади. Канберрада Буш Америка қуролли кучларининг Австралиядаги ҳарбий объектлардан янада кенгроқ миқёсда фойдаланиш проблемаларини, Веллингтонда эса Янги Зеландиянинг АНЗЮС ҳарбий блокидаги иштирокини кучайтириш масаласини муҳокама қилди. Бу ҳарбий блокка Янги Зеландия билан бирга Қўшма Штатлар ва Австралия ҳам кириши маълум.

Тинчликсевар жамоатчиликнинг фикрича, Жануби-Шарқий Осиёда ва Узоқ Шарқда мустаҳкам тинчликка эришиш йўли кескинликни кучайтиришдан, қуролланиш пойгасини авж олдиришдан ва ҳарбий гуруҳлар тузишдан эмас, балки Осиё мамлакатлари ўртасида ишончни мустаҳкамлашдан, кенг миқёсдаги ҳамкорликни ривожлантиришдан, низоли масалаларни музокаралар йўли билан ҳал этишдан иборат.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

АКЭЛ СЪЕЗДИДА

НИКОСИЯ. (ТАСС). Бу ерда Кипр Меҳнаткаш халқ тараққийпарвар партиясининг (АКЭЛ)нинг XV съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

АКЭЛ Бош секретари Э. Папаиоанну съездда ҳисобот доклади қилиб, марксизм-ленинизм принципларига содиқ бўлган Кипр партия мустақил, суверен, территориал бутун, қўшилмаган ва демилитаризация қилинган Кипр учун изчиллик билан кураш олиб бораётганлигини таъкидлади. Докладчи Кипр проблемасини БМТ ҳомийлигида жамоалар ўртасида музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилиш зарурлигини кўрсатиб ўтди.

Э. Папаиоанну мамлакатнинг иқтисодий аҳволига тўхталиб, партиянинг халқ турмуш даражасини юксалтиришга қаратилган тадбирларини баён қилиб берди.

У халқаро масалалар ҳақида гапириб, Вашингтоннинг агрессив йўлини қатъиян қоралади ва Совет Иттифоқининг ядро ҳалокати олдини олишга қаратилган тинчлик таклифларини қўллаб-қувватлади.

Сўнгра чет мамлакатлар партия делегацияларининг намояндалари, шу жумладан, КПСС делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети аъзоси, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Гроссу съезд делегатларини табриклашди.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ VII ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

УЧ ҚИТЪА КИНО АНЖУМАНИ

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг анъанавий Тошкент кинофестивалида Грузия кинематографчилари мунтазам актив қатнашиб келмоқдалар. Уларнинг ўтган кинофорумларда кўрсатган картиналарини санъат мухлислари яхши билишади. Қардошларимиз VII фестивалга ҳам зўр тайёргарлик билан келишмоқда. «Дақд уқ» бадиий фильми «Грузияфильм» студиясининг энг яхши асарларидан деб эътироф этилиб, Тошкент кинофестивалининг расмий программасида кўрсатиладиган бўлди. СУРАТДА: шу картинадан бир кўриниш.

ЭЗГУЛИК ЛЕНТАЛАРИ

Уч қитъа экран усталари, халқаро ва миллий ташкилотларнинг ҳужжатли кино усталари яратган қарийб бир юз элликта бадиий ва ҳужжатли фильмлар Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VII халқаро кинофестивалида намойиш этилади. [illegible]

озодлик, тенглик ва халқлар бахт-саодати учун курашга бағишлашга бўлган интилишларидан далолат беради. Вьетнам ва Ангола, Куба ва Никарагуа, бошқа мамлакатларнинг кинематографчилари [illegible]. Мамлакатимиз киносанъати [illegible] РСФСР, Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларининг студиялари фильмлари намойиш этиладилар.

Фестиваль фильмлари киносанъати тараққийпарвар арбобларининг ўз ижодларини инсонпарварликнинг олижаноб идеалларига, тинчлик, озодлиги учун!» улуғвор шиорига мос бўлиб тушувчи фильмлар Тошкент кинофестивали номига ҳамон келиб турибди. (ЎзТАГ мухбири).

Фестивалнинг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар

СУРИЯ ФИЛЬМЛАРИ

Сурия кинематографчилари шу йилнинг 24 майи куни очиладиган Тошкент кинофестивалида иштирок этиш учун актив тайёргарлик кўришмоқда.

Сурия Араб Республикаси кинематография давлат компанияси Дамашқ студиясида яратилган иккита янги бадиий фильмни фестивалда кўрсатиш учун танлаб олди. Булар — режиссёр Муҳаммад Шаҳиннинг «[illegible]» ва Башир Софиянинг «Ҳаётга муҳаббат» фильмларидир. Фильмлардаги асосий ролларни таниқли экран усталари Аббос Нури, Мона Васеф, шунингдек бир қанча ёш актёрлар ижро этишган.

РАҲМАТ, ОДАМЛАР

ЧЎЛДА БЎСТОН ЯРАТИБ

Бир пайтлар чўл-адирлардан иборат бўлган Наманган шаҳри шимолий қисмини бугун кўрган кишининг кўзи қувонади. Бу ерларни обод қилиш учун минглаб меҳнат кишилари отландилар. Улар қақроқ чўлга оби ҳаёт чироғини ёқдилар. Халқ ҳашарида ўзбек, рус украин, белорус, озарбайжон, туркман ва бошқа ўнлаб миллат вакиллари бир оила фарзандларидек қатнашдилар. Улар боғ-роғларга айлантириб, обод этган маҳаллалар бугунги кунда «Гулистон», «Гўзал», «Чаман» номи билан аталган. Бу маҳаллаларни меҳнатда тобланиб, ном чиқарган ажойиб совет кишилари бошқармоқдалар. «Чаман» маҳалла комитетининг раиси Сидиқжон Умаров меҳнат ветерани. У 1938 йилдаёқ Мирзачўлга бориб, уни гулистонга айлантиришда хизмат кўрсатди. Унинг бу тажрибаси Наманганни обод этишда ҳам жуда қўл келди. «Гўзал» маҳалла комитети раиси Раҳимберди Абдураҳмонов эса тажрибали соҳибкор. «Гулистон» маҳалласи территориясига оби ҳаёт таратиб, кўкаламзорлаштиришда фаол қатнашган Мамат Африловнинг номини ҳам ҳурмат билан тилга оладилар.

Уларнинг жонкуярлиги ва ташкилотчилиги, одамларни уюштира билиш ва катта ишларга даъват эта олиш салоҳияти алоҳида аҳамият касб этди. Ана шундай катта шижоат ва меҳнат самараси сифатида «Гулистон» маҳалласидаги А. Икромов номли минг ўринли мактабни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бунда халқ ҳашарининг ўзига хос хизмати бор. Бу мактаб биноси 1981—1982 ўқув йили ишга туширилди. Мактабда ўқишнинг бир сменага кўчирилгани педагогларнинг ўқувчилар билан олиб борадиган дарсдан кейинги тарбиявий ишлари учун ҳам, пионер, комсомол ишларини яхши йўлга қўйиш учун ҳам кенг имконият бермоқда. Ўқув даргоҳининг чор атрофида гул, турли мевали ва манзарали дарахтлар барқ уриб ўсмоқда.

Мактабни жиҳозлаш, ўқув кабинетларини тартибга солишда ота-оналар комитетининг ҳам хизмати жуда катта. Бундаги кенг зал, кўмкўк ҳовли ажойиб маданият маскани сифатида хизмат қилмоқда. Бу ерда бўлиб ўтган наврўз байрамига уч маҳалла аҳолиси тўпланди. Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари алоҳида ҳурмат билан, тантанавор руҳда кутиб олиндилар. Уларнинг ватанпарварлик руҳида айтган оташин сўзлари, айниқса, ёшларни янгидан-янги ишларга, меҳнат зафарларига илҳомлантириб юборди.

Қ. ҲОШИМОВ.

МУҲОКАМАДА ЁШЛАР ИЖОДИ

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи Хоразм область бўлими қошидаги ёш ижодкорлар «Илҳом» клубининг машғулотларида воҳада ижод қилаётган шоирлар ва ёзувчиларнинг асарлари муҳокама қилиб турилади.

Яқинда «Илҳом» клубининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди. Бунда ёш шоир Р. Жуманазаровнинг шеърлари муҳокама қилинди. Хоразмнинг кўзга кўринган шоир ва ёзувчиларидан Р. Отаев, Р. Бекниёзов, У. Отаева, Э. Мадраҳимов, О. Пирматов, филология фанлари кандидати Н. Қобуловлар шоирнинг шеърларидаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида гапирдилар. Муҳокама жуда қизиқарли ўтди.

Ф. ТАНГРИБЕРГАНОВА.

СОХТА МУЛЛАНИНГ «КАРОМАТ»И

Фельетон

Унинг исми Ота, лақаби Лўкки. Қўшиб айтилса, Ота лўкки бўлади. Шундай десангиз Хивада уни ҳамма танийди.

«Лўкки бўлса нима қилибди, тўғри йўлдан юрган бўлса биров билан кимнинг иши бор?» — дейишингиз мумкин. Аслида-ку шундай. Аммо Ота лўкки тўғри йўлга қадам қўймасачи. У балои нафс қўйида боши берк кўчаларда лўкиллаб йўртгани-йўртган.

— Қишлоғимизда қилвирлик ва айёрликда Ота лўккидан ўтадигани бўлмаган .«Савлати мулла пўрим, ичи эса қоп-қора қурум», — дейди уни яхши билган қариялардан бири.

Хиванинг Гандимён қишлоғида туғилиб ўсган Ота ўрта мактабни тамомлади-ю, ўз тенгқурлари қатори колхозда ҳалол меҳнат қилишга бўйни ёр бермай, енгил-елпи иш ахтарди. Дурадгорга шогирд тушди. Бу кор унга ёқмади. Бир куни устахонада ухлаб қолиб, ўз хурragига сесканиб уйғонди. Хаёлий васвасаси билан элга овоза қилди.

— Бу устахона илгари қаландархона бўлган. Ногаҳон кўзим уйқуга бориб, ажиб туш кўрдим. Оқ салла ўраган нуроний пир оғзимга туфлаб, фотиҳа берди. Бугундан бошлаб мен мулламан!

«Ота лўкки асаб касалига йўлиқибди. Бечорани докторга кўрсатиш керак», дейишди ҳамқишлоқлар ташвишга тушиб. Баъзилар: «Текинхўрнинг топган нағмасини қаранг!» деб пичинг қилишса, дин-хурофотга чала-ярим ишонадиган баъзилар: «уни хойнаҳой шайтон йўлдан оздирган» деган тахминга боришди.

Шу-шу бўлди-ю, Ота лўкки бошқа одамга айланди. У шошилмасдан иш бошлади. Бозордан маҳси-ковуш харид қилди, малларанг тўн, жиякли кўйлак тиктирди. Соқоли икки ярим ойда бир қарич ўсди. Хулласи калом, сўфи қиёфасига кириб олди. Қорнини ёрганда алиф чиқмаса ҳам, эски китоблар қўлтиғидан тушмасди.

Эл анқовдан ҳоли эмас, фирибгарнинг макр тузоғига илинганлар унда-бунда учраб турар, сохта мулланинг халтаси тўлса ҳам кўзи тўймас, нафси ғовлаб борарди. «Сўфи сўғон ер, топилса — йўғон ер» деган мақол бежиз эмас-да!

Шу алпозда кунлар ўтаверди. Текин мол-дунё ноинсоф муллани ахлоқий бузуқлик дардига гирифтор этди. Хотини Зевар Матрасулова унга ёқмай қолди. Ўтирса ўпоқ, турса сўпоқ, деди. Ҳар куни оғзидан заҳар сочди, ширин ошга оғу қўшди. Ҳақорат ҳам гапми, бегуноҳ хотинни дўппослашгача бориб етди. Тўрт фарзанднинг онаси Зевар тишини тишига қўйиб чидаганча чидади, охири ажралишга мажбур бўлди.

— Пасткаш, золим эрдан мен-ку, ажралиб қутулдим. У билан бирга қолган ўғлимга қийин бўлди. Жоҳил ота ёш болани хурофот гирдобига ғарқ қилди, нашага ўргатди. Ўғлимнинг ўғирликка қўл урганини эшитиб, хунобим ошди. Отаси юрган қинғир йўл шўрлик болани қора курсига олиб борди. Болагинамга ачинаман! — дейди аламзада она.

Хотинини талоқ қилган Ота лўкки Гулжон Болтаева деган қизга хуштор бўлиб, ёлғон-яшиқ ваъда ва афсунлар билан унинг бошини айлантирди, шу қизга уйланди. Лекин, номард «ошиқ»нинг эски касали қўзиб, оилани яна оёқ ости қилди. Ноўрин дашном ва ҳақоратларга дош бера олмай, Гулжон беномус эрдан юз ўгирди.

— Мулла ниқобидаги бу жирканч нусханинг авраб-алдаганига ишониб, бахтсиз бўлдим, — дейди афсусланиб Гулжон. — Кўзим олдида у қилган разил ва фаҳш ишларни айтсам тилим куяди, айтмасам дилим! Уйимиз бидъат-хурофотнинг уяси эди. Асаб касаллигига чалинган аёлларнинг ҳам моли куйгани, ҳам дарди газак олганини кўриб, қаллоб дуохонга нафратим ошарди.

Сохта мулланинг қилмиш-қидирмишлари талай. Улардан бирини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

Ота лўкки элатма-элат санғиб юриб, қўшни Тошовуз шаҳрига бориб қолди. «Кароматли бир мулла келибди, нафаси ўткир, мушкулкушод эмиш» деган дув-дув гап тарқалди. Эскилик сарқитидан қутилмаган, соддадил Мадраҳим Матёқубов муллани уйига таклиф этди. Бош айланиш дардига дучор бўлган умр йўлдоши Ҳожибиби Эшжоновани даволатмоқчи бўлди. Маккор мулла дардманд аёлни қирқ кун «даволади». Афсус! «Куф-суфлар» жуда қимматга тушди: Қора тоғ[illegible], оқ қўй, сарпо ва пуллар куйса ҳам гўрга эди. Шилқим дуохон туз еган уйининг туздонига туфлади, нажот тилаган аёлни айнитиб, бировнинг жуфти ҳалолини йўлдан урди. Аммо, кейин оҳори тўкилиб, халқ олдида шарманда бўлди. Бу хунук воқеа оиланинг бузилишига олиб келди. «Ёмондан касофат» дегани шу-да!

Ўзи хурофот ботқоғига ботгани етмагандек, Ота лўкки бошқаларни ҳам орқасидан судрагани кишининг ғазабини қўзғайди. Сохта мулланинг яқин-йироқда муридлари бор. Шогирди Давлатали Жабборов билан тил бириктириб, қабристонда гумбаз тиклаш мақсадида Қўнғиротга сафар қилди. Кейин маълум бўлди, унинг дарди гумбаз эмас, ҳамён экан. Қоронғида топишган гумроҳлар чайқовчилик билан шуғулланиб, диний китобларни харидорларга «ким ўзар»га пуллашганига нима дейсиз.

Дайди мулланинг пойқадами Элликқалъага ҳам етган ва ундан қинғир излар қолган. Худойберган Нурмонов деган муридини измига солиб, қабристондаги қадамжойда маиший бузуқлик билан шуғулланганлар. Тубанлик, виждонсизлик бундан ўтмас! Ота лўккини маломат жари томон итарган нарса диний эътиқод эмас, балки балои нафсдир.

Биз сохта мулланинг кўрсатган «каромат»ларидан бир шингили тўғрисида тўхталиб ўтдик, холос. Қинғир ишнинг қийиғи чиқди, мулла ниқобидаги алдамчи Ота Қодировнинг кирдикорлари элга ошкор бўлди. У қилмишларига яраша жазосини тортади.

Бу фирибгар ҳақида қалам тебратишимизга сабаб шуки, Ота лўккига ўхшаш нусхалар баъзан учраб туради. Айрим гўл-анқов одамларни лақиллатиб, текинхўрлик билан кун кўрувчи, жаҳолат-хурофотни ташувчи ва тарғиб қилувчи бундай алдамчиларнинг ўз вақтида танобини тортиш ва пайини қирқиш керак.

Конституциямиз гражданларга виждон эркинлигини таъминлаб берганлиги ҳаммага равшан. Лекин, бу эркинликни суиистеъмол қилиш ҳуқуқи ҳеч кимга берилмаган. Жамиятимизга, совет турмуш тарзимизга ёт бўлган иллатларга қарши муросасиз кураш олиб бориш — ғоявий-тарбиявий ишнинг ажралмас қисми, бутун жамоатчиликнинг бурчидир.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ШАХМАТ

ҒОЙИБОНА ЎЙИН

Алишер Навоийнинг «Мажолисун — нафоис» номли тазкирасида ўша замоннинг маданияти кенг акс эттирилган. Навоий шоирлар ижодига ва фаолиятига баҳо беришда уларнинг ёлғиз бадиий ижоди билангина қизиқиб қолмаган. У жамиятга фойда келтирувчи фан ва маданият соҳасида ҳар томонлама маълумотга эга бўлган истеъдодли кишиларни юқори баҳолаган. Бу билан у кишиларни фақат шеъриятнигина эмас, балки фанни, касб-ҳунарни ҳам атрофлича эгаллашга даъват этган.

Бу асарда ўша замоннинг энг кўзга кўринган шахмат усталарига берилган таъриф-тавсифлар, баҳолар Навоий яшаган даврда шатранж маданият ва санъат аҳллари ўртасида қадрланганлигининг яққол далилидир.

Навоий доналарни кўриб туриб ўйнашдан, яъни шатранжи ҳозиронадан ташқари, тахтага қарамай, яъни доналарни кўрмай ўйнаш — шатранжи ғойибона ҳам маълум эканлигини ва Хуросон шахматчилари бу борада анча маҳоратга эга эканлигини айтган.

Мана «Мажолисун — нафоис»дан бир неча сатрлар:

«Мавлоно Соҳиб — кабуджамолиғдур. Яхши таъбир бир. Ғойибона шатранжни хўб ўйнар...»

«Мавлоно Фазлулло — ... Салоҳиятлик йигитдур... Шеър ва муаммо... шатранжи ҳозирона ва ғойибона, балки сағир ва кабирни билур...».

Шуниси диққатга сазоворки, буларнинг кўпчилиги муаммо илмининг ҳам дарғалари бўлган. Одатда таҳлил қуввати зўр бўлмай туриб, муаммо илмини ҳам, шахмат маҳоратини ҳам юксак даражага кўтариб бўлмайди. Бу иккала соҳада ҳам ҳар қандай майда нарсалар назардан четда қолмаслиги, бунинг учун эса бенуқсон хотирага эга бўлмоқ даркор.

Ҳа, шахмат ўйинининг шундай бир хили борки, унда ўйновчи тахтадаги хона ва доналарни кўрмайди. Буни шатранжи ғойибона деб юритишган ота-боболаримиз. Бундай ўйинда шахматчи бир неча соат давомида ўз тафаккури, диққат-эътиборини бир жойга тўплаб, ўткир хотираси билан ҳар қандай томошабинни ҳам лол қолдиради. Мураккаб ҳисоблар фикран юритилади.

Яхши хотира тахтага қарамай ўйнашнинг асоси ҳисоблanса-да, бу билангина иш битмайди. Хотирадан ташқари, шахматчи «жанг майдони»ни аниқ тасаввур эта билиши ва бетўхтов доналар ҳаракати туфайли тез ўзгариб турадиган «манзара»ларни ўз тафаккури билан изчил кузатиб бориши керак. Баъзан шахматчи бир вақтнинг ўзида бир эмас, ўнлаб партияни ғойибона ўйнайди.

Ғойибона шахмат ўйинининг ҳам тарихи узоқ. Ўз замонасининг улкан олими ва шахмат олияси бўлган Ас-Сулий 1000 йил бурун ёзган китобида: «... Ҳажжожнинг қамоқхонасида соҳиба Саид ибн Жубайр шатранж ўйнарди. Ўйнаганда ҳам зоҳирона эмас, балки ғойибона ўйнарди» дер экан, бунга далиллар келтиради. Жубайрнинг VII асрда ўтган шахс эканлиги назарда тутилса, ғойибона шахматнинг тарихи нақадар узоқлиги ойдинлашади.

Ҳозирги кунда ғойибона шахматнинг турлари жуда кўп. Хат орқали, радио, телевидение, телефон, телеграф... воситалари ёрдамида мусобақалашиш шулар жумласидандир. Буларда ўйинчи тахта ва доналарни кўриб туради-ю, лекин рақибини кўрмайди, унинг умуман кимлигини билмаслиги ҳам мумкин. Бундай ўйинлар ғалати имкониятларга эга. Чунончи, бири Англияда, иккинчиси Австралияда яшовчи икки шахмат ҳаваскори умр бўйи битта ўйинни ҳам тугатолмайди. Шартга кўра улар йилига биттадан юриш қилишаркан: хатда дўстини туғилган куни билан табриклаб, жавоб юришини маълум этаркан, бинобарин йил бўйи бўш қолди дегунча тахтада вужудга келган вазиятни бамайлихотир таҳлил этиб юришаверар экан.

Ғойибона ўйиннинг бу тури, яъни сиртқи мусобақаларнинг ҳам хиллари жуда кўп...

Улуғ Ватан уруши тугагач, орадан кўп ўтмай, яъни 1945 йилнинг 1—4 сентябрь кунлари СССР ва АҚШ шахматчилари ўртасида радио орқали матч ўтказилди. Ҳар бир томондан 10 тадан шахматчи қатнашган бу ғаройиб учрашув икки давра беллашувларидан кейин мамлакатимиз вакилларининг ишонарли ғалабаси билан тугади — ҳисоб 15,5:4,5. 1946 йилнинг 19—22 июнь кунлари ана шундай радиоматч Англия шахматчилари билан ўтказилган эди. 12 тахтада икки давра ўйин бўлиб, совет шахматчилари 18:6 ҳисобида устун келишган.

Яқинда СССР — Англия ғойибона матчи ўтказилди. Москвадаги шинам заллардан бирига шахмат столлари қўйилган. Одатдагидек, стол устида шахмат тахтаси-ю унда доналар сафланган. Махсус қўшалоқ соатларнинг бири чиқиллаб турибди. Юриш навбати келган шахматчи ўйга толган. Лекин рақибдан дарак йўқ; у баҳс тугагунга қадар ҳам пайдо бўлмайди: у — Лондонда.

Юришлар телекс аппаратлари орқали юборилиб турди. Оперативлик юксак даражадалигидан ортиқча вақт сарфланмай, ўйинлар одатий мусобақалардагидек ўтди. Матч совет гроссмейстерларининг устунлиги билан тугади. Кейинги йилларда пешқадам шахмат мамлакатларидан бирига айланиб қолган Англия билан ўтказилган бу матч иккала томон вакиллари учун ҳам фойдали бўлди дейиш мумкин. Уни телевидение орқали миллионлаб мухлислар кузатишди. Бу тадбир мамлакатлар ўртасидаги маданий алоқалар занжирининг бир ҳалқаси бўлиб қолса, ажаб эмас.

М. МУҲИДДИНОВ,
тарих фанлари кандидати.

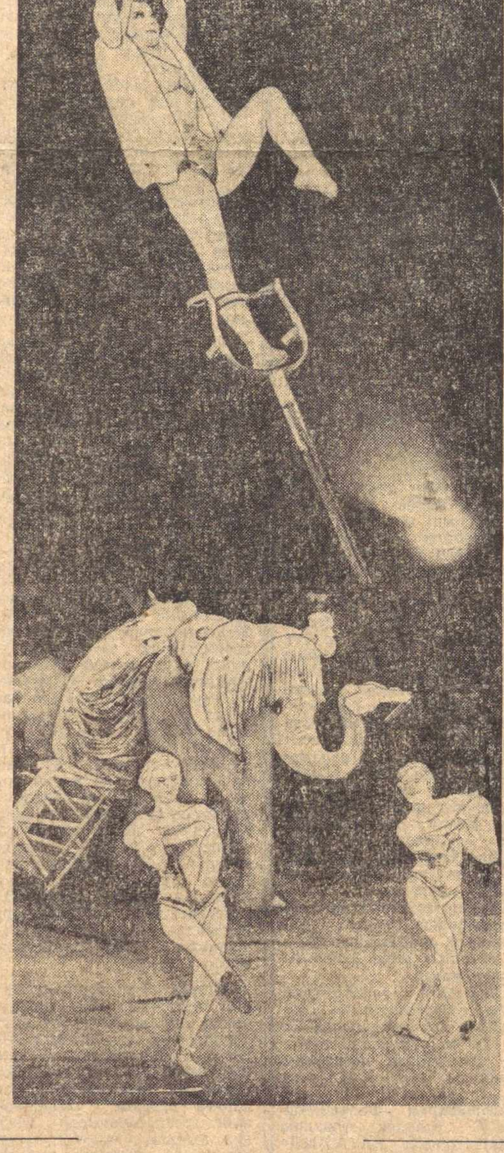

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Тошкент давлат циркида Эмиль Кио раҳбарлигидаги артистлар ижросидаги томошалар кўпчиликка манзур бўлаётир. Циркка ташриф буюрган кўплаб тошкентликлар москвалик цирк усталарининг ҳар бир чиқишини зўр қизиқиш билан кутиб олмоқдалар. Шу кунларда санъаткорлар янги программа намойиш этишяпти. Бу программада томошабинларнинг ўзлари ҳам қатнашишяпти. Москва циркининг масхарабозлар группаси иштирокидаги «Кулги кечаси» кўпчиликда яхши таассурот қолдирмоқда.

СУРАТЛАРДА: (юқоридан) Эквилибристлар ўз маҳоратларини намойиш этишмоқда ҳамда фил ўргатувчилар.

В. Таран фотолари.

ЎТМИШДАН САДО

ТАРИХ ГУВОҲИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Археология институтининг Афросиёб экспедицияси қадимий Самарқанд шаҳри харобаларида қазув ишларини давом эттирмоқда.

Яқинда Афросиёбдаги Жоме масжидидан сопол қутида сақланган 175 дона мис танга топилди. Улар араб дирҳамлари экан. Шунингдек, 165 дона аббосийлар дирҳами ҳам топилди.

— Бу тангалар араблар Ўрта Осиёни босиб олгандан кейин VIII асрда Самарқандда зарб этилган, — дейди институт илмий ходими М. Саъдиев. — Ўша даврларда масжидга келувчи ҳар бир мусулмон танга пул туҳфа этишга мажбур бўлган. Ана шу инъомлар қутичаларда сақланган бўлиши керак.

Топилманинг асосий қисмини бухорхудод нусхасида зарб этилган тангалар ташкил этади. Бу хил тангаларнинг юз томонида подшоҳ тасвири ўйилган, орқасида эса олов меҳроб тасвирланган. Хуросон ҳукмдорининг номи ёзилган дирҳамлар айниқса олимларда катта қизиқиш туғдирмоқда. Баъзи маълумотларга қараганда, 776 йилда Самарқандда «Ал Маҳди Муҳаммад» номи билан тангалар ясалган. Кейинчалик у «Ал Маҳди» деб ҳам юритилган. Топилмаларнинг бир қисми шундай тангалардан бўлиб чиқди. Дирҳамларнинг баъзиларида «Абу Дауд» исми ҳам учрайди. Текширишлар шуни исботладики, бу тангалар араб халифаси томонидан эмас, Хуросон ҳукмдори фармойиши билан муомалага чиқарилган.

Институт олимлари ўша кезлари пул муомаласида икки давр бўлган, деган илмий хулосага келишди. Сўғд давлати ривожланган VII асрнинг иккинчи ярми ва VIII асрнинг биринчи ярми дастлабки давр ҳисобланса, иккинчи давр VIII асрнинг иккинчи ярмига тўғри келади. Топилмалар орасидан бронзадан ясалган «Ал-Амас, 761—762 йиллар» деб ёзилган тангалар ҳам чиқди. Шуниси диққатга сазоворки, ёзувлар жиддий ўрганилгач, уларда сўғдий ишхид белгилари мавжудлиги маълум бўлди. Бу араб ёзувлари сўғд алифбесининг ўрнини эгаллаганлигини исботлайди.

А. ДИЛМУРОДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Еттинчи жин. Бадиий фильм. 11.10 — Концерт. 12.05 — Ҳайвонот оламида. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — Э. Багрицкий поэзияси. 16.20 — Норвегиянинг миллий байрами. 16.50 — Дзю-до. Европа чемпионати. 17.25 — Оталар ёшлиги. Фильм-спектакль. 18.30 — Сиз яратган боғ. 19.00 — Футбол шарҳи. 19.30 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга. 20.00 — Концерт. 20.30 — Ёшлар адреслари. 21.30 — Время. 22.00 — ВЛКСМ XIX съездининг очилишига бағишланган спорт байрами. 24.00 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 13.05 — Рус тили. 10.05 ва 12.05 — Фан оламида. 10.35 ва 11.35 — Улуғ Ватан уруши даври адабиёти. 11.05 — Илмий-оммабоп фильмлар. 12.35 ва 13.35 — Тарих. 14.05 — Ўқитувчига музика сабоғи. 15.00 — Декабристлар ҳақида ҳикоялар. 16.00 — Ўқитувчи экрани. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 19.45 — Халқаро панорама. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.00 — Серташвиш ёшлик. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — География. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — География. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.20 — Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Шеърият билан учрашув. 20.15 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дирижёр ҳикоя қилади. 21.30 — Время. 22.00 — Бугун оламда нима гап? 22.15 — Устоз ва мураббий. 23.15 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Телефильм. 18.30 — Биз ғаллакор авлодиданмиз. 18.50 — Олий математика. 19.50 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳужжатли фильмлар. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Бахт қўшиқлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — «Шодлик» ансамбли солистларининг концерти. 19.25 — Қўшиқлар ва рақслар. 20.50 — Шу куннинг муҳим сиёсий воқеалари. 21.00 — Инсон, меҳнат, поэзия. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/V да **Келинлар қўзғолони,** 19/V да **Кузнинг биринчи куни,** 20/V да **Ҳар тўкисда бир айб.**

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
кафедра мудирлари: 2-чет тили ҳисобида инглиз тили, немис тили лексикаси ва стилистикаси, немис тили фонетикаси (фан кандидатлари);
кафедра катта ўқитувчиси: чет тилини ўқитиш методикаси.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй, кадрлар бўлими.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ТОШКЕНТ ВАКЦИНА ВА СИВОРОТКА ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Бўлим мудирлари: қон препаратлари, вакцина, вирусли препаратлар (медицина фанлари доктори);
Микробиология ихтисоси бўйича (2 ўрин) **сиртқи аспирантурага.**
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: 700015, Тошкент шаҳри, 15-алоқа бўлими.

СССР Алоқа министрлигининг ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
25 май ва 1 июнь соат 14.30 да
«ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ»НИ ЎТКАЗАДИ
Ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ва уларнинг ота-оналари таклиф қилинади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, У. Юсупов кўчаси, 70-уй (10-троллейбус, 14, 48-автобусларнинг «Лабзак»; 10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа политехникуми» бекатлари).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.
ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35-53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.
Р. 06259. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 115.